

SMÅ HANTVERKSYRKEN

**- om hantverk och hantverks-
utbildning i de Nordiska länderna**

NORDISKT PROJEKT OM SMÅ HANTVERKSYRKEN

Nordiskt skolsamarbete (NSS) inom Nordiska Ministerrådet har under åren 1994-1999, tillsammans med de nordiska hantverks- och småföretagarorganisationerna, genomfört ett utbildningsprojekt med fokus på de små hantverksområdena i de nordiska länderna.

Projektet har kallats: ***Små Yrkesfag*** och omfattar 36 olika hantverksyrken. Inom flera av dessa yrken har det skett en nedgång i nyrekryteringen och det har också varit svårt att genomföra utbildning i dessa yrken i respektive land.

I November 1999 presenterade projektet sitt slutdokument för NSS och Nordiska Ministerrådet som föreslog att skolmyndigheter i respektive land skall ta ansvar för spridning och information om projektresultatet. De erfarenheter och den dokumentation som finns i rapporten skall spridas så att, utbildningsarrangörer, skolor, lärare och studerande, kan ta del av informationen och göra det möjligt för intresserade att söka intressanta nordiska hantverksutbildningar med hög professionell kvalitet.

På Skolverkets uppdrag har Stiftelsen Hantverk & Utbildning, Leksand sammanfattat projektresultatet och informationen som här presenteras.

(Texten är till viss del "skandinavisk" vilket innebär att både danska, norska och svenska används.)

Nordiska yrkesudbildningssystem

Utbildningar som faller inom ramen för det nordiska utbildningsavtalet är utbildning kostnadsfri, med vissa undantag. Utbildningar som ligger utanför avtalets ram gäller olika ekonomiska förutsättningar i respektive land. Studier i annat nordiskt land förutsätter så goda språkkunskaper att den studerande på ett fullgott sätt kan tillgodogöra sig utbildningen.

Danmark

Erhvervsuddannelserne i Danmark omfatter ca. 80 forskellige uddannelser med over 200 specialer. Erhvervsuddannelserne er karakteriseret ved følgende:

- a. Uddannelserne veksler mellem skoleundervisning og praktikperioder i virksomheder. Praktiktiden/praktikperioder udgør ca. 2/3 dele af uddannelsesstiden. For at gennemføre praktikken skal eleven have en uddannelsesaftale med en virksomhed eller gennemføre uddannelsen med skolepraktik. Uddannelsesstiden er normalt mellem 3-4 år.
- b. Uddannelserne planlægges og gennemføres i tæt samarbejde med arbejdsmarkedets parter på alle niveauer.
- c. Uddannelserne giver erhvervskompetence.
- d. I de uddannelser der hører under erhvervsuddannelsesloven, oppebærer eleverne normalt løn i uddannelsesstiden og undervisningen er gratis.

Erhvervsuddannelsesloven er hovedloven vedrørende erhvervsuddannelserne. Den forudsætter, at fagenes repræsentanter (arbejdsgiver- og arbejdstagerrepræsentanter) ved nedsættelse af et fagligt udvalg selv tager initiativ til etablering og regulering af uddannelsen i de enkelte fag. Lovet forudsætter, at der foreligger et forslag til en uddannelse fra det faglige udvalg, som kan danne grundlag for udstedelse af en bekendtgørelse, hvor den enkelte uddannelses struktur, mål, indhold m.v. er beskrevet. Bekendtgørelsen om den enkelte uddannelse er en forudsætning for at der er tale om uddannelse i erhvervsuddannelseslovens forstand. Dette er bl.a. forudsætning for at der kan indgås uddannelsesaftale og at der kan afholdes svendep prøve i uddannelsen/faget. De små håndværksfag er omfattet af det samme regelsæt.

En reform af de danske erhvervsuddannelser er netop vedtaget. Reformen tager udgangspunkt i de eksisterende uddannelser men uddannelserne vil blive samlet i seks tekniske indgange: Teknologi og kommunikation, Bygge og anlæg, Håndværk og teknik, Fra jord til bord - hotel, køkken, levnedsmiddel og jordbrug, Mekanik, transport og logistik, Service.

Yderligere oplysninger om det danske uddannelsessystem og de enkelte uddannelsers bekendtgørelser kan fås på:

Undervisningsministeriet,
H.C. Andersens Boulevard 43,
1553 København V. Danmark
Tlf. 0045 33 92 56 00.
<http://www.uvm.dk>

Finland

Examina inom yrkesutbildningen i Finland är grundexamen, yrkesexamen och specialyrkesexamen. Därtill kommer yrkeshögskolexamen, som ligger utanför det nu i frågavarande samarbetet mellan de nordiska länderna. Utbildningen ges i yrkesläroanstalter eller ordnas som läroavtalsutbildning.

Grundläggande yrkesutbildning kan ordnas både för unga och vuxna leder till en yrkesinriktad grundexamen. Målet är vidsträckta basfärdigheter för uppgifter i respektive bransch och dessutom mera specialiserat kunnande på något delområde. Omfattningen är 80 - 120 studieveckor (2 - 3 år). Den studerande erhåller sin examen efter avlagd utbildning. Grundexamen kan också erhållas via en s.k fristående yrkesexamen (se nedan). Studierna bygger på genomgången grundskola (9 år).

Yrkesexamina och specialyrkesexamina är mera specialiserade än grundexamina. En person som avlägger yrkes- eller specialyrkesexamen förutsätts i allmänhet besitta grundfärdigheter inom branschen och därutöver ha kompletterande studier samt gedigen arbetserfarenhet bakom sig. Därför är dessa examina snarast avsedda för vuxna. Examina avläggs som s.k. fristående examina. Det betyder att examina kan avläggas oberoende av på vilket sätt yrkesskickligheten har förvärvats.. De studerande kan komma direkt från arbetslivet och delta i en fristående examen utan att de deltagit i förberedande utbildning. De flesta som avlägger en fristående examen deltar dock i utbildning som förbereder för examen (skolförlagd utbildning eller via läroavtal). Även grundexamina kan avläggas som fristående examina.

En examen inom ett litet yrkesområde/bransch kan beroende på området/branschen avläggas som en grundexamen inom vilken yrkesområdet vanligen utgör ett inriktningalternativ eller ett utbildningsprogram eller som en yrkesexamen eller specialyrkesexamen.

Riksomfattande läroplansgrunder för grundexamina och examensgrunder för yrkes- och specialyrkesexamina godkänns av Utbildningsstyrelsen. På basen av dem gör varje skola upp sin egen läroplan.

Uppgifter om utbildningar och examina kan man också finna via nätet under adress

Läroplansgrunderna och examensgrunderna kan mot betalning beställas från:

Utbildningsstyrelsen,

PB 380,

00531 Helsingfors, Finland

Tel.+00358-9-774775, fax 00358-9-77477865,

E-mail: myynti@oph.fi.

<http://www.oph.fi/koulutusoppaat/svensk/>

Island

Det islandske erhvervsfaglige uddannelsessystem bygger på lov om den videregående skole fra 1996 og ministeriel bekendtgørelse fra 1997 om autoriserede erhvervsfag, lærekontrakter, svendeprøver og mesterrettigheder.

De erhvervsfaglige uddannelser omfatter uddannelser i autoriserede erhvervsfag. De er tilrettelagt efter læseplaner som undervisningsministeriet udsender. Efter bestået svendeprøve får eleven ret til at bære betegnelsen for vedkommende fag. Faguddannelsens længde veksler fra fag til fag men for de fleste er tiden 3 eller 4 år.

Efter bestået grundskoleeksamen kan eleven følge tre forskellige typer erhvervsuddannelse:

- a. Lærekontrakt hos en mester.
- b. Grunduddannelse (1. år i erhvervsuddannelse) - lærekontrakt.
- c. Grunduddannelse (1. år i erhvervsuddannelse) - fortsatt erhvervsuddannelse i skole - lærekontrakt.

Alle små håndværksfag er lærekontraktfag, de bygger på en kontrakt mellem en lærling og en mester eller en virksomhed. Ifølge kontrakten påtager mesteren sig at sørge for lærlingens praktiske oplæring. De videregående skoler giver teoretisk undervisning og anden praktisk uddannelse end den der foregår på mesterens arbejdsplads.

Læseplaner for forskellige fag kan fås ved henvendelse til:

Uddannelsesministeriet,

Sölvhólsgötu 4,

150 Reykjavík Island

Tel: 00354 560 9500, Telefax: 00354 562 3068,

E-mail: Postur@mrn.stjr.is

<http://www.mrn.stjr.is>

Norge

Videregående opplæring i Norge omfatter i vesentlig grad all kompetansegivende opplæring mellom grunnskolen og høgre utdanning. All ungdom mellom 16 og 19 år har lovfestet rett til tre års videregående opplæring som kan føre fram til enten studiekompetanse, fag-/svennebrev eller annen yrkeskompetanse (Reform 94). Videregående opplæring er utbygd over hele landet for å ta til vare likeverdig skoletilbud for alle. Opplæringa er organisert i 13 forskjellige studieretninger, 3 av disse fører fram til studiekompetanse og de 10 øvrige til fag-/svennebrev eller annen yrkeskompetanse.

Yrkesopplæringen finner sted i en kombinasjonen av skoleopplæring og opplæring i arbeidsliv og gjennomføres i nært samarbeid med partene i arbeidslivet. De 2 første årene blir opplæringen gitt i skole, mens den avsluttende spesialiseringen (inntil 2 år), med 1 års opplæring og 1 års verdiskaping, vil til vanlig finne sted i arbeidslivet gjennom lærlingordning. Dette kalles hovedmodellen for yrkesopplæring og omfatter grunnkurs (gk), videregående kurs 1 (vk1) og videregående kurs 2/opplæring i bedrift (vk2/opplæring i bedrift).

I noen yrkesfag gis all opplæring i skole. I noen andre fag - spesielt små yrkesfag - tegnes lærekontrakt for 3 år etter 1 år i skole. Slik ordning kalles særløp. Dersom lærlingplass ikke kan skaffes, er det anledning til å fullføre opplæringen i skole.

I Norge er vel 200 fag registrert som lærefag, dvs. fag der den avsluttende opplæringen normalt finner sted som lærling i bedrift eller i offentlig virksomhet. Opplæringen i bedrift skal kombineres med verdiskaping og varer normalt i to år. Det innebærer at løpet fra grunnkurs til avsluttet fag-/svenneprøve tar vanligvis 4 år

Lærebedriften får økonomisk støtte etter bestemte satser for opplæringen som skjer i læretiden. I verdiskapingstiden deltar lærlingen som arbeidstaker i bedriftens ordinære arbeid innenfor fagområdet.

Ytterligere opplysninger om det norske utdanningssystemet for ulike fag og kurs kan fås ved henvendelse til:

Utdannings- og Forskningsdepartementet (UFD)

Postboks 8119 Dep.

0032 Oslo, Norge

Telefon: 0047 22 24 90 90 (vxl), Telefax: 0047 22 24 95 44 (inf.avd)

E-post: postmottak@kuf.dep.no

<http://www.odin.dep.no/kuf>

Sverige

I Sverige kan ungdomar under 20 år utbilda sig inom små fag genom olika program i gymnasieskolan. Hantverksprogrammet är det program som är mest lämpat för utbildning inom små fag, men även andra program kan vara aktuella. Det beror på val av fag.

Det är inte säkert att hela utbildningen kan genomföras inom gymnasieskolan. Delar av utbildningen måste förmodligen genomföras som lärlingsutbildning i samarbete med ett företag eller en hantverkare inom det valda fagområdet.

Normal studietid inom gymnasieskolan är 3 år. Under denna tid skall minst 15 veckor av utbildningen förläggas till en arbetsplats.

Efter gymnasieutbildningen börjar färdigutbildning som tar ytterligare 2-4 år beroende på fag. Därefter är det möjligt att avlägga prov för gesällbrev.

Exempel för ungdomar:

En elev som vill utbilda sig till vapensmed bör söka industriprogrammet för att få grundläggande utbildning inom det program som ligger närmast det valda yrkesområdet.

En elev som vill utbilda sig till stukatör bör söka byggprogrammet, för att sedan övergå till den omnämnda lärlingsutbildningen.

En elev som vill utbilda sig till sadelmakare bör välja hantverksprogrammet

Vissa utbildningar kräver en gymnasieutbildning som grund.

För vuxna med gymnasiekompetens är det möjligt att utbilda sig genom att delta i Ky-utbildning, Kvalificerad eftergymnasial yrkesutbildning. Ky-utbildning kan vara minst 40p och högst 80p, 1/3 av utbildningen skall vara arbetsplatsförlagd.

För vuxna utan gymnasiekompetens bör det vara möjligt att gå samma utbildning som redovisats för ungdomar, men inom ramen för Komvux.

Arbetsmarknadsutbildning är ett alternativ för vuxna som är arbetslösa.

Ytterligare information samt läroplan för gymnasieskolan, program –och kursinformation kan beställas genom:

Skolverket:

106 20 Stockholm

Tel. + 46-8-723 32 00, Fax. + 46-8-24 44 20

E-post: info@skolverket.se

<http://www.skolverket.se>

LISTA ÖVER YRKEN I DET NORDISKA PROJEKTET SMÅ HANTVERKSYRKEN

(36 yrken)

1. **BÅTBYGGARE / VENEENRAKENTAJA / BÁTASMIÐUR**
2. **Hand-BOKBINDARE / KIRJANSITOJA / HANDBÓKBINDARI**
3. **FÖRGYLLARE / FORGYLLER / KULTAAJA / GYLLING**
4. **GELBGJUTARE / GJØRTLER / MESSINKIVALAJA / EIRSMIÐUR**
5. **GITARRBYGGARE / KITARANRAKENTAJA / GÍTARSMIÐUR**
6. **GJUTARE / STÖPER / VALAJA / MÁLMSTEYPUMAÐUR**
7. **GULD-/ SILVERSMED / KULTA-/HOPEASEPPÄ / GULL-/SILFURSMIÐUR**
8. **GRAVÖR / KAIVERTAJA / LETURGRAFARI**
9. **HOVSLAGARE / BESLAGSMED / KENGITYSSEPPÄ / SKEIFUSMIÐUR**
10. **KAKEL- och UGNSBYGGARE / KAAKELIUUNINTEKIJÄ / OFNASMIÐUR**
11. **KORGMAKARE / KURVMAKER / KORINPUNOJA / KÖRFUGERÐ**
12. **KRUKMAKARE / POTTEMAKER / RUUKUNTEKIJÄ / LEIRKERASMIÐUR**
13. **KÖRSNÄR / BUNTMAKARE / TURKKURI / FELDSKERI**
14. **LÅSSMED / LUKKOSEPPÄ / LÁSASMIÐUR**
15. **MODELLTEKNIKER / -SNICKARE / MALLIPUUSEPPÄ / MÓDELSMIÐUR**
16. **MODIST / MODISTI / HATTAGERÐ**
17. **ORGELBYGGARE / URKUJENRAKENTAJA / ORGELSMIÐUR**
18. **PERUKMAKARE / PARYKKMAKER / PERUUKINTEKIJÄ / HÁRKOLLUGERÐ**
19. **PIANOTEKNIKER /-reparatör/-stämmare / PIANONVIRITTÄJÄ / HLJÓÐFÆRASMIÐI /-VIÐGERÐIR/-STILLING**
20. **RAMMAKARE / KEHYSTÄJÄ / RAMMAGERÐ**
21. **SADELMAKARE / SALMAKER / SATULASEPPÄ / SÖÐLASMIÐUR**
22. **SEGELMAKARE / SEILMAKER / PURJEENTEKIJÄ / SEGLAGERÐ**
23. **SKRÄDDARE / SKREDDER / VAATTURI / KLÆÐSKERI**
24. **SKOMAKARE / SUUTARI / SKÓSMIÐUR**
25. **SMED/KONSTSMED / SEPPÄ/TAIDESEPPÄ / SMIÐUR**
26. **STENHUGGARE / KIVENVEISTÄJÄ/HAKKAAJA / STEINSMIÐUR**
27. **STORURMAKARE / KELLOSEPPÄ / ÚRSMIÐUR**
28. **STUKKATÖR / KIPSINVALAJA / VEGGSKREYTI**
29. **STRÅKINSTRUMENTMAKARE- /reparatör / JOUSISOITINRAKENTAJA STROKHLJÓÐFÆRASMIÐI / FIÐLUSMIÐI / -VIÐGERÐIR**
30. **TEATERSKRÄDDARE / KOSTYMMAKARE / TEATTERIPUKUOMPELIJA / BÚNINGAHÖNNUÐUR**
31. **TRÄBILDHUGGARE / TRESKJÆRER / PUUNVEISTÄJÄ / MYNDSKERI**
32. **TUNNBINDARE / BØKKER / TYNNYRINTEKIJÄ / BEYKIR**
33. **URMAKARE / KELLOSEPPÄ / ÚRSMIÐUR**
34. **VAGN- / HJULMAKARE / VAUNUN- JA PYÖRÄNTEKIJÄ / VAGNASMIÐUR**
35. **VAPENSMED / BØRSEMAKER / ASESEPPÄ / BYSSUSMIÐUR**
36. **ZOOLOGISK KONSERVATOR TAKSIDERMIST / ELÄINTENPREPAROIJJA/TÄYTTÄJÄ / HAMSKERI**

YRKE: Båtbyggare, Bådebygger(træ), Puuvenerakentaja, Bátasmiður, Trebåtbygger

Utbildningsform-/er:

Danmark: Erhvervsuddannelse - 4 år.
Finland: Skolförlagd utbildning, läroavtalsutbildning
Island: Utbildning finns ej i Island, faget är dock auktoriserat
Norge: 2 års opplæring i skole og 2 år i bedrift (som lærling)
Sverige: 3 år Gy-skola - Hantverksprogrammet/HV, Folkhögskola, Privat skola, Vuxenutbildning

Befintliga bekjendtgørelser/läroplaner/kursplaner/utbildningsplaner eller motsvarande för faget, (Namn/Fag/Nr):

Danmark: Bekendtgørelse nr 205 af 30. marts 1999 om maritime håndverksfag
Finland: Inriktningsalternativ i grunderna för läroplanen inom hantverk och konstindustri 31.1.1995. Grunder för grundexamen inom båtbygnadsbranschen, 22/011/95, 10.3.1995. Grunderna för yrkesexamen båtbyggare och specialyrkesexamen mästare ej fastställda.
Island: -
Norge: Trébåtbyggerfaget, læreplan for gk, vk I og opplæring i bedrift
Sverige: Kursplaner för Gy-skola och vuxenutbildning (Hantverksprogrammet), folkhögskola, privat skola

Speciella förkunskaper för tillträde till utbildningen:

Danmark: Grundskole - 9 års skolegang
Finland: Grundskola eller motsvarande.
Island: Grunnskola eller motsvarande
Norge: Grunnskole eller tilsvarende opplæring
Sverige: Grundskola. Eventuella tilläggskrav kan ställas av skolan.

Kompetensnivåer, t ex yrkesexamina, högre yrkesexamen, gesäll-, fag - eller svennebrev, mästar-/mester- brev:

Danmark: Svendebrev - Bådebygger (træ), Bådebygger (plast)
Finland: Grundexamen inom båtbygnadsbranschen. Yrkesexamen för båtbyggare. Specialyrkesexamen för båtmästare.
Island: Svennebrev
Norge: Fagbrev
Sverige: Gesäll- och Mästarbrev

Speciella kommentarer från representanter för fagets nordiska nätverksgrupp:

Etterutdanning for lærere. - Specialitéer innen enkelte land som det er aktuellt å samarbeide om: Norge: Klink og kravellbygging, kaldbaking. Finland + Sverige: Glassfiber + motorinstallasjon el-installasjon - Danmark + Finland: Metallarbeid, støping, sveising. - Finland: Båthistorie, estetikk.

Information om Skolor / Utbildare / Informatörer för aktuellt fag.

Danmark: Erhvervsskolen Hamlet, Helsingør, Danmark Tel. + 45 49202600, Fax. + 45 49262610.
Finland: Haminan ammattiopisto (Yrkesinstituttet i Fredrikshamn), Hamina, Finland Tel. + 358 574961, Fax. + 358 57496299, e-mail: ammattiopisto@haminanseutu.mailnet.fi
Island: Menntamálaráðuneytið, Reykjavík, Island. Tel. + 354 5609593

Norge: Norheimsund vidaregåande skule, Norheimsund, Norge. Tel. + 47 5655
1377

Sverige: Östrabogymnasiet, Uddevalla, Sverige Tel. + 46 552960 00
Båtbyggarskolan Storebro, Sverige Tel. + 46 49170403
Orust Båtbyggartutbildning, Henån, Sverige Tel. + 46 30431212

YRKE: Hand- **Bokbindare**, Bogbinder/speciale, Kirjansitoja, Handbókbindari, Håndbokbinder

Utbildningsform-/er:

Danmark: Erhvervsuddannelse. 3 år 6 mnd.
Finland: Skolförlagd utbildning, läroavtalsutbildning.
Island: 3 år i skole
Norge: 2 års opplæring i skole og 2 år i bedrift (som lærling)
Sverige: Folkhögskola 1-3 år, Gymnasie- med företagsutbildning 3 år

Befintliga bekjendtgørelser/läroplaner/kursplaner/utbildningsplaner eller motsvarande för faget, (Namn/Fag/Nr):

Danmark: Bekendtgørelse nr. 582 af 7. juli 1997
Finland: Ingår i Grunderna för läroplanen inom hantverk och konstindustri, 31.1.1995. Grunderna för yrkesexamen och specialyrkesexamen
Island: Læreplan fra 1998
Norge: Inngår som fordypning i bokbinderfaget som har læreplan for gk, vk I og opplæring i bedrift
Sverige: Kursplan för bokbindaryrket (folkhögskola/gy-utbildning)

Speciella förkunskaper för tillträde till utbildningen:

Danmark: Grundskole
Finland: Grundskola eller motsvarande
Island: Grunnskole
Norge: Grunnskole eller tilsvarende opplæring
Sverige: Grundskola (provtid). Eventuella tilläggskrav kan ställas av skolan.

Kompetensnivåer, t ex yrkesexamina, högre yrkesexamen, gesäll-, fag - eller svennebrev, mästar-/mester- brev:

Danmark: Svendebrev som bogbinder med special: Håndbogbinder
Finland: Kan ingå som del i grundexamen, artesan. Yrkesexamen för bokbindare, specialyrkesexamen för bokbindarmästare
Island: Skoleprov
Norge: Svennebrev og Mesterbrev
Sverige: Gesäll- och Mästarbrev

Speciella kommentarer från representanter för fagets nordiska nätverksgrupp:

Utveksling av unge svenner som er ferdig utdannet. Alle sertifiseringer på sluttkompetanse bør være av offentlig karakter som gir godkjent kompetanse i offentlig skolesystem (også i konkurranse med andre land).

Information om Skolor / Utbildare / Informatörer för aktuellt fag.

Danmark: Københavns Tekniske skole, København, Danmark Tel: + 45 35 863586, Fax: + 45 35863587
Finland: Tyrvään käsi- ja taideteollisuusoppilaitos (Hantverks- och konst-industriskola i Vammala), Vammala, Finland Tel. + 358 35193481, Fax. + 358 35193502, e-mailpo.moisio@mail.vak.fi
Island: Iðnskólinn í Reykjavík, Reykjavík, Island Tel. + 354 5526240
Norge: Opplæringsrådet for bilde, foto og grafiske fag, grafiske bedrifter, Oslo, Norge Tel.: + 47 22478870. Fax: + 47 22336972
Sverige: Företagarnas Folkhögskola, Leksand, Sverige Tel. + 46 24713540 Grafiska museet Helsingborg, Sverige Tel. + 46 42245910

YRKE: Förgyllare, Forgylder, Kulaaaja, Gylling, Forgyller

Utbildningsform-/er:

Danmark: Uddannelsen findes ikke i Danmark
Finland: Läroavtalsutbildning / skolförlagd utbildning
Island: Utbildning finns ej i Island
Norge: 1 års opplæring i skole og 3 år i bedrift (som lærling)
Sverige: Företagsutbildning, Kompletterande skola

Befintliga bekjendtgørelser/läroplaner/kursplaner/utbildningsplaner eller motsvarande för faget, (Namn/Fag/Nr):

Danmark: -
Finland: Läroplansgrunder för grundexamen artesan (unga) 31.5.1995 (40/011/95), examensgrunder för grundexamen artesan (vuxna) 27.2.1995 (65/011/95), examensgrunder för yrkesexamen och specialyrkesexamen för förgyllare 3.4.1998 (11/011/98).
Island: -
Norge: Forgyllerfaget, læreplan for gk, og opplæring i bedrift
Sverige: Provbestämmelser för gesäll och mästarbrev.

Speciella förkunskaper för tillträde till utbildningen:

Danmark: -
Finland: Grundskola eller motsvarande. Eventuella tilläggskrav kan ställas av Skolan.
Island: -
Norge: Grunnskole eller tilsvarende opplæring
Sverige: Grundskola. Eventuella tilläggskrav kan ställas av utbildningsansvarig.

Kompetensnivåer, t ex yrkesexamina, högre yrkesexamen, gesäll-, fag - eller svennebrev, mästar-/mester- brev:

Danmark: -
Finland: Yrkesexamen och specialyrkesexamen, inriktning inom grundexamen artesan
Island: -
Norge: Svennebrev
Sverige: Gesäll- och Mästarbrev

Speciella kommentarer från representanter för fagets nordiska nätverksgrupp:

Branschföreträdare har diskuterat möjligheterna att via utbildningsarrangörer i Sverige/Norge/Finland utveckla teoriundervisning för förgyllare, främst de teoretiska grundstudierna för gesäll (yrkesexamen) och mästare (specialyrkesexamen). Uddannelsen findes ikke i DK, (viss forgyllderuddannelse findes på konservatoruddanning) men det diskuteres en etablering og interesse for elev- udveksling og netværkssamarbejde.

Information om skolor / utbildare / informatörer för aktuellt fag:

Danmark: O Olsen, Annexstræde 6, DK-2500 Valby, Tel. + 45 36301955, Fax. + 45 36306269
Finland: Lahden käsi- ja taideteollisuusoppilaitos (hantverks- och konstindustri-skola), Lahtis Finland Tel. + 358 3828 2212, Fax. + 358 3828 2228
Island: Menntamálaráðuneytið, Reykjavík, Island Tel. + 354 5609593
Norge: HBL, Oslo, Norge Tel. + 47 23088760

Sverige: Yrkesförening för förgyllare, Stockholm, Sverige Tel. + 46 86631310,
Fax. + 46 86631380, Hantverkscentrum, Tibro, Sverige, +46 50412550,
Fax. + 46 50415242, e-mail: info@hc-tibro.se www.hc-tibro.se

YRKE: Gelbgjutare, Gørtler, Messinkivalaja, Eirsmiður, Gjørtler

Utbildningsform-/er:

Danmark: Yrkesutbildning, ungdomsutbildning 4 år
Finland: Utbildning finns ej i Finland
Island: Utbildning finns ej i Island
Norge: Skole- og bedriftsuddanning, 1 år i skola, 3 år som lärling
Sverige: Utbildning finns ej i Sverige

Befintliga bekjendtgørelser/läroplaner/kursplaner/utbildningsplaner eller motsvarande för faget, (Namn/Fag/Nr):

Danmark: Bekendtgørelse nr: 252 den 27 april 1988
Finland: -
Island: -
Norge: Gjørtlerfagets læreplan for gk och utbildning i bedrift
Sverige: -

Speciella förkunskaper för tillträde till utbildningen:

Danmark: Grundskola
Finland: -
Island: -
Norge: Grunnskole eller tilsvarende
Sverige: -

Kompetensnivåer, t ex yrkesexamina, högre yrkesexamen, gesäll-, fag - eller svennebrev, mästare-/mester- brev:

Danmark: Svennebrev
Finland: -
Island: -
Norge: Svennebrev
Sverige: -

Speciella kommentarer från representanter för fagets nordiska nätverksgrupp:

Ett yrke med ett fåtal verksamma företag i Norden. Särskild bransch/yrkesorganisation saknas. För utbildningsmöjligheter krävs direktkontakt med företagen.

Information om Skolor / Utbildare / Informatörer för aktuellt fag.

Danmark: Københavns Tekniske Skole, København, Danmark Tel: + 45 3586 3586
Finland: Tampereen Ammattioppilaitos, Hervanta (Yrkesläroanstalt) Tammerfors, Finland Tel.+358 32854111, Fax. + 358 32854808
Island: Menntamálaráðuneytið, Reykjavík, Island Tel. + 354 5 609 593
Norge: Oppl.rådet for metallbearbeidende og elektromekaniske fag (ORMET), Oslo, Norge Tel. + 47 22 59 00 36
Sverige: Skandinaviska Gjuteriskolan i Jönköping Tel: + 46 36 301 227 (ingen utbildning i gelbgjutaryrket - endast gjutaryrket)

YRKE: **Gitarrbyggare, Guitarbygger, Kitaranrakentaja, Gitarsmiður**

Utbildningsform-/er:

Danmark: Uddannelsen findes ikke i Danmark
Finland: Skolförlagd utbildning
Island: Utbildningen finns ej i Island
Norge: Privat uddanning
Sverige: Höskoleutbildning 120 p

Befintliga bekjendtgørelser/läroplaner/kursplaner/utbildningsplaner eller motsvarande för faget, (Namn/Fag/Nr):

Danmark: -
Finland: Inriktning inom grundexamen, Artesan 27.2-95(65/011/95),3.4-98(8/011/98)
Island: -
Norge: Privat utarbetad læreplan
Sverige: Kursplan Linköpings Univ.

Speciella förkunskaper för tillträde till utbildningen:

Danmark: -
Finland: Grundskola eller motsvarande
Island: -
Norge: Musikkunskaper, åldersgräns 18 år.
Sverige: Gy- utbildning, högskolebehörighet samt trä- och musikkunskaper

Kompetensnivåer, t ex yrkesexamina, högre yrkesexamen, gesäll-, fag - eller svennebrev, mästare-/mester- brev:

Danmark: -
Finland: Inriktningar inom grundexamen Artesan, Yrkesexamen för instrumentbyggargesäll, Specialyrkesexamen för instrumentbyggarmästare
Island: -
Norge: Fagbrev (enligt. Tyska fagbrevsbestämmelser)
Sverige: Provbestämmelser för Gesäll- och Mästarebrev / Höskoleexamen

Speciella kommentarer från representanter för fagets nordiska nätverksgrupp:

Nätverksamarbete är etablerat och utbyte mellan utbildningar förekommer.

Information om Skolor / Utbildare / Informatörer för aktuellt fag.

Danmark: Undervisningsministeriet København, Danmark Tel: + 45 33 92 56 00
Finland: Ikaalisten käsi-ja taideteollisuusoppilaitos(hantverks- och konst-industriläroanstalten), Ikaalinen, Finland Tel. + 358 34509327, Fax. + 358 34509330, e-mail: kanslia@ikata.lpkky.fi
Island: Menntamálaráðuneytið, Reykjavík, Island Tel. + 354 5609593
Norge: Musikk Instrument Akademiet (privat), Moss, Norge Tel: + 47 69273244
Sverige: Linköpings Universitet / Carl Malmsten Centrum för Träteknik och Design, Stockholm, Sverige Tel. + 46 8442 14 53 eller + 46 13282307

YRKE: Gjutare, Former, Valaja, Málmsteypumaður, Stöper

Utbildningsform-/er:

Danmark: Yrkesutbildning, 3 år och 6 månader
Finland: Skolförlagd utbildning/läroavtalsutbildning
Island: Utbildning finns ej i Island
Norge: Skol-og bedriftsopplæring, 2 år i skola, 2 år som lärling
Sverige: Eftergymnasial påbyggnadsutbildning ca 2 år

Befintliga bekjendtgørelser/läroplaner/kursplaner/utbildningsplaner eller motsvarande för faget, (Namn/Fag/Nr):

Danmark: Bekendtgørelse nr: 624 den 19 juli 1995 & nr. 900 af 1 dec. 1977, Formeruddannelse
Finland: Avgjutare 30.6.99(18/011/99) Avgjutarmästare 30.6.99(21/011/99)
Island: -
Norge: Støperifagets læreplan for gk, vk I och bedriftsopplæring
Sverige: Kurs WIP 121

Speciella förkunskaper för tillträde till utbildningen:

Danmark: Grundskola
Finland: Grundskola eller motsvarande
Island: Grundskola
Norge: Grunnskole eller tilsvarende
Sverige: Gymnasial utbildning inom Industriprogrammet eller likvärdig arbetslivserfarenhet

Kompetensnivåer, t ex yrkesexamina, högre yrkesexamen, gesäll-, fag - eller svennebrev, mästar-/mester- brev:

Danmark: Svennebrev, Handformer 3 år och 6 mån. eller Industriformer 2 år
Finland: Yrkesexamen för avgjutare, Specialyrkesexamen för avgjutarmästare
Island: -
Norge: Fagbrev
Sverige: Gesällbrev

Speciella kommentarer från representanter för fagets nordiska nätverksgrupp:

Skandinaviska Gjuteriskolan har sedan slutet av 1960-talet bedrivit utbildning med nordisk prägel och med starkt stöd från de nordiska gjuteribranscherna.

Information om Skolor / Utbildare / Informatörer för aktuellt fag.

Danmark: Københavns Tekniske Skole, København, Danmark Tel. + 45 35863586
Finland: Tampereen Ammattioppilaitos, Hervanta (Yrkesläroanstalt i Tammerfors, Hervanta, Finland Tel.+358 32854111, Fax. + 358 32854808
Island: Menntamálaráðuneytið, Reykjavík, Island Tel. + 354 5609593
Norge: Opplæringsrådet for metallbearbeidende og elektromekaniske fag (ORMET), Oslo, Norge Tel. + 47 22590036.
Sverige: Skandinaviska Gjuteriskolan, Jönköping Tel. + 46 3630122

YRKE: **Guld-/ silversmed, Ædelsmed, Kulta/- -hopeaseppä, Gullsmiður, Gull-/sølvsmed**

Utbildningsform-/er:

Danmark: Erhvervsuddannelse - 4 år.
Finland: Skolförlagd utbildning, läroavtalsutbildning
Island: Lærlingssystem 1 år i skole + 2 år i bedrift
Norge: 2 års opplæring i skole og 2 år i bedrift (som lærling)
Sverige: Gy- skola Hantverksprogrammet samt påbyggingsutbildning 1 år, KY-utbildning, Högskola

Befintliga bekjendtgørelser/läroplaner/kursplaner/utbildningsplaner eller motsvarande för faget, (Namn/Fag/Nr):

Danmark: Bekendtgørelse nr. 566 af juli 1997 om uddannelse til ædelsmed
Finland: Inriktningsalternativ i Grunderna för läroplanen inom hantverk och konstindustri, 31.1.95. Grunderna för yrkesexamina för guldsmed, silversmed och gravör, 12.6.96. Grunderna för specialyrkesexamen för guldsmedmästare, silversmedmästare och gravörmästare, 10/011/98, 3.4.98.
Island: Læreplan fra 1990
Norge: Gullsmedfaget og læreplaner for gk, vk I og opplæring i bedrift
Sverige: Hantverksprogrammet Guldsmedsteknik, Kursplaner för KY-utbildning och högskoleutbildning

Speciella förkunskaper för tillträde till utbildningen:

Danmark: Grundskole - 9 års skolegang
Finland: Grunnskole eller motsvarande. Evt. Tilläggskrav kan ställas av skolan.
Island: Grunnskole
Norge: Grunnskole eller tilsvarende opplæring
Sverige: Grundskola, Gy-skola. Tilläggskrav kan ställas av respektive utbildning.

Kompetensnivåer, t ex yrkesexamina, högre yrkesexamen, gesäll-, fag – eller svennebrev, mästare-/mester- brev:

Danmark: Svennebrev. Speciale: Guldsmed. Speciale: Korpussølvsmed. Speciale: Bestiksølvsmed. Speciale: Ciselør
Finland: Inriktningsalternativ inom grundexamen, artesan: Yrkesexamen för guldsmed, Yrkesexamen för silversmed, Specialyrkesexamen för guldsmedmästare, Specialyrkesexamen för silversmedmästare
Island: Svennebrev
Norge: Svennebrev og Mesterbrev som gullsmed, sølvsmed eller filigransarbeider
Sverige: Gesäll – Mästarbrev, KY- examen, Högskoleexamen

Speciella kommentarer från representanter för fagets nordiska nätverksgrupp:

Ønsker samarbeid innen etterutdanning. Kortere kurs på ca 2 måneder. Danmark: Interessert i samarbeid om læremidler, og flere faglige emner i teori, bl.a. metallære, metallurgi, støping og stilhistorie. Endvidere interessert i samarbeid om deler av verkstedpraksis. En rekke håndverksteknikker kan bare sikres bevaret gjennom et styrket nordisk samarbeid.

Information om Skolor / Utbildare / Informatörer för aktuellt fag.

Danmark: København Tekniske Skole, København, Danmark Tel. + 45 35863586,

Fax. 45 35863587

Finland: Lahden käsi- ja taideteollisuusoppilaitos (Lahtis konst- och hantverksindustri- läroanstalt), Lahti, Finland Tel. + 358 38282212, Fax. + 358 38282228 (grundexamen). Lahden ammattikorkeakoulu (Lahtis yrkeshögskola), Lahti, Finland Tel. + 358 38282860, Fax. + 358 3828 2865, e-amil: opintotoimisto@lpt.fi.

Island: Iðnskólinn í Reykjavík, Reykjavík, Island Tel. + 354 5526240

Norge: Norges gullsmedforbund, HBL, Oslo, Norge Tel. + 47 23088760

Sverige: Dackeskolan, Mjölby, Sverige Tel. + 46 142285029, Fax. + 46 14214646
www.gymnasium.mjolby.se , Guldsmeds mästarnas Riksorganisation
Tel. + 46 866002333

YRKE: Gravör, Gravør, Kaivertaja, Leturgrafari, Gravør

Utbildningsform-/er:

Danmark Erhvervsuddannelse 4 år
Finland: Skolförlagd utbildning
Island: Utbildningen finns ej i Island
Norge: 1 års opplæring i skole og 3 år i bedrift
Sverige: Företagsutbildning

Befintliga bekjendtgørelser/läroplaner/kursplaner/utbildningsplaner eller motsvarande för faget, (Namn/Fag/Nr):

Danmark: Bekendtgørelse nr. 252 af 27. April 1998 om uddannelse til metalsmed.
Finland: Examensgrunder för yrkesexamen för gravör, 12.6.1996(61/011/96) och specialyrkesexamen för gravörmästare, 3.4.1998(10/011/98)
Island: -
Norge: Gravørfaget, læreplan for gk og opplæring i bedrift
Sverige: -

Speciella förkunskaper för tillträde till utbildningen:

Danmark Grundskole, 9 års skolegang
Finland: Grundskola eller motsvarande. Skolan kan ställa tillägskrav
Island: -
Norge: Grunnskole eller tilsvarende opplæring
Sverige: Grundskola. Utbildningsarrangören kan ställa tilläggskrav.

Kompetensnivåer, t ex yrkesexamina, högre yrkesexamen, gesäll-, fag - eller svennebrev, mästare-/mester- brev:

Danmark: Svendebrev som metalsmed, speciale: gravør
Finland: Yrkesexamen och specialyrkesexamen
Island: -
Norge: Svennebrev og mesterbrev; speciale: sølvgravør, stålgravør
Sverige: Gesällbrev inriktning: blankstick/silver, skylt-, stans & stämpelgravör

Speciella kommentarer från representanter för fagets nordiska nätverksgrupp:

Der ønskes samarbejde om teori og praktik og udveksling og udvikling af læremidler. Generell ønsken om samarbejde om skoleuddannelsedelen. Den europæiske sammenslutning AEGRAFLEX udarbejder fælles europæiske uddannelseregler.

Information om skolor / utbildare / informatörer för aktuellt fag:

Danmark: Københavns Tekniske skole, København, Danmark Tel. + 45 35 86 35 86, Fax. + 45 35 86 35 87
Finland Lahden ammattikorkeakoulu (Yrkeshögskola), Lahti, Finland. Tel. + 358 03 828 18, Fax. + 358 3 828 2066, e-post: keskusyksikko@lpt.fi
Island: Menntamálaráðuneytið, Reykjavík. Tel. + 354 5 609 593
Norge: Norsk Gravørmester Forening, HBL, Oslo. Tel. + 47 23088760
Sverige: Sveriges Gravörmästarförening Tel. + 46 21416510

YRKE: Hovslagare, Beslagsmed, Kengitysseppä, Skeifusmiður, Hovslager

Utbildningsform-/er:

Danmark: Erhvervsudannelse 4 år.
Finland: Läroavtalsutbildning, skolförlagd utbildning
Island: Kortare grundkurser teori & praktik
Norge: 2 års opplæring i skole og 2 år i bedrift
Sverige: Arbetsmarknadsutbildning, Lantbruksuniversitet, Folkhögskola

Befintliga bekjendtgørelser/läroplaner/kursplaner/utbildningsplaner eller motsvarande för faget, (Namn/Fag/Nr):

Danmark: Bekendtgørelse nr. 600 af 12. juli 1995 om uddannelse til beslagsmed
Finland: Grunderna för yrkesexamen för hovslagare, 1/011/97, 6.2.1997.
Island: Som del i kursplan för hästutbildning
Norge: Hovslagerfaget, læreplan for gk, vk I og opplæring i bedrift.
Sverige: Kursplaner för hovslagaryrket

Speciella förkunskaper för tillträde till utbildningen:

Danmark: Grundskole
Finland: Grundskola eller motsvarande. Erfarenhet av hästskötsel
Island: Grundskola. Särskilda krav (erfarenhet av hästskötsel).
Norge: Grunnskole eller tilsvarende opplæring
Sverige: Grundskola. Särskilda krav (erfarenhet av hästskötsel).

Kompetensnivåer, t ex yrkesexamina, högre yrkesexamen, gesäll-, fag - eller svennebrev, mästar-/mester- brev:

Danmark: Svennebrev som beslagsmed
Finland: Yrkesexamen för hovslagare
Island: Examen från hästutbildning (ingår kurs för hovslagare)
Norge: Fagbrev
Sverige: Gesäll- och Mästarbrev

Speciella kommentarer från representanter för fagets nordiska nätverksgrupp:

Det er ønskelig at utdanningen blir likest mulig i alle de nordiske landene, og at Norges og Danmarks 4-årige opplæringsmodell kan være retningsgivende. Behov for bedre samarbeid om læremateriell.

Information om Skolor / Utbildare / Informatører for aktuelt fag.

Danmark: Frederiksberg tekniske skole, Frederiksberg, Danmark. Tel: + 45 3818 0118, Fax: + 45 38333505
Finland: Kengityssepät/ <http://www.suomenkengityssepät.fi>
Island:
Norge: Kalnes videregående skole, Grålum, Norge Tel.: + 47 6914 02 55
Sverige: Svenska Hovslagarförbundet, Tel. + 46 18429944, Fax. + 46 18421280

YRKE: Kakelugnsättare, Kakkelovnsbygger, Kaakeliuunintekijä, Ofnasmiður, Kakkelovnsbygger,

Utbildningsform-/er:

Danmark: Uddannelsen findes ikke i Danmark
Finland: Tillfälliga kurser
Island: Utbildningen finns ej i Island
Norge: Uddannelsen finnes ikke i Norge
Sverige: Arbetsmarknadsutbildning ca:1 år, Gy-skolan enstaka kurs, Företagsutbildning, lokala kurser

Befintliga bekjendtgørelser/läroplaner/kursplaner/utbildningsplaner eller motsvarande för faget, (Namn/Fag/Nr):

Danmark: -
Finland: Del i examensgrunder för yrkesexamen för restaureringsgesäll och restaureringsmästare 12.6.-96(68/011/96)
Island: -
Norge: -
Sverige: Lokal kursplan inom Lernia

Speciella förkunskaper för tillträde till utbildningen:

Danmark: -
Finland: Murarutbildning
Island: -
Norge: -
Sverige: Yrkesbevis för Murare (Gy-skola Byggprogrammet)

Kompetensnivåer, t ex yrkesexamina, högre yrkesexamen, gesäll-, fag - eller svennebrev, mästare-/mester- brev:

Danmark: -
Finland: Ej egen examen, del i yrkes- eller specialyrkesexamen för restaureringsgesäll och restaureringsmästare
Island: -
Norge: -
Sverige: Gesäll- och Mästarbrev

Information om Skolor / Utbildare / Informatörer för aktuellt fag.

Danmark: Undervisningsministeriet, København, Danmark Tel. + 45 33 92 56 00
Finland: Karis Kurscenter, Karis, Finland Tel. + 358 19278480, Fax. + 358 192 78481. Hantverks- och konstindustriskolan i Terjärv, Finland Tel. + 358 68675791, Fax. + 358 68675222
Island: Menntamálaráðuneytið, Reykjavík, Island Tel. + 354 5 609 593
Norge: Kirke-, utdannings-og forskningsdepartementet Oslo.Tel. + 47 22247699
Sverige: Lernia, Växjö, Sverige Tel. + 46 47 775 300

YRKE: Korgmakare, Kurvmager, Korinpunoja, Korfugerð, Kurvmaker

Utbildningsform-/er:

Danmark: Uddannelsen findes ikke i Danmark
Finland: Sporadiska kurser
Island: Finnes ikke som selvstendig uddanning
Norge: 1 års opplæring i skole og 3 år i bedrift /korgmöbler/ (som lærling)
Sverige: Finns ej som yrkesutbildning (enstaka kurser)

Befintliga bekjendtgørelser/läroplaner/kursplaner/utbildningsplaner eller motsvarande för faget, (Namn/Fag/Nr):

Danmark: -
Finland: -
Island: Endast som kursverksamhet
Norge: Kurvmakerfaget, læreplan for gk og opplæring i bedrift
Sverige: Endast som kursverksamhet

Specielle førkunskaper for tillträde till utbildningen:

Danmark: -
Finland: -
Island: -
Norge: Grunnskole eller annen opplæring
Sverige: -

Kompetensnivåer, t ex yrkesexamina, høgre yrkesexamen, gesäll-, fag - eller svennebrev, mästar-/mester- brev:

Danmark: -
Finland: -
Island: -
Norge: Svennebrev og Mesterbrev
Sverige: -

Specielle kommentarer från fagets nordiska nätverksgrupp:

Det bør samarbeides om hele løpet, 3 år i bedrift. Alternativt kan samarbeid vedrørende teoridelen være aktuelt, eventuelt organisert ved kortere kurs. Der er bare en offentlig godkjent læreplan, den Norske. Denne må vurderes godkjent til bruk av de andre landene. Informasjonsdelen om faget rettet mot grunnskolen er viktig for rekruttering till faget. Behov for bedre organisert material-/råmaterialtilgang.

Information om Skolor / Utbildare / Informatörer for aktuellt fag.

Danmark: -
Finland: Arla instituttet, Esbo, Finland Tel. + 358 9511081, Fax. + 358 951108300
Island: Menntamálaráðuneytið, Reykjavík, Island Tel. + 354 5609593
Norge: HBL, Oslo, Norge Tel. + 47 23088760
Sverige: Korgmakaren i Gamla Stan, Stockholm, Sverige Tel. + 46 84115053

YRKE: Krukmakare, Pottemager, Keraamikko, Leirkerasmiður, Pottemaker

Utbildningsform-/er:

Danmark: Erhvervsuddannelse 4 år

Finland: Skolförlagd yrkesutbildning, läroavtalsutbildning

Island: Utbildningen finns ej i Island

Norge: 2 års oplæring i skole og 2 år i bedrift (som lærling)

Sverige: Gy-skola - Hantverksprogrammet, folkhögskolor samt högskoleutbildning (konsthantverk)

Befintliga bekjendtgørelser/läroplaner/kursplaner/utbildningsplaner eller motsvarande för faget, (Namn/Fag/Nr):

Danmark: Bekendtgørelse nr. 22130 af 10. December 1990 om uddannelse til Keramisk formmager

Finland: Examensgrunder för yrkesexamen keramikgesäll, 30.7.1996(73/011/96) och specialyrkesexamen för keramikmästare, 22.10.1997(52/011/97)

Island: -

Norge: Pottemakerfaget, læreplan for gk, vk I og opplæring i bedrift

Sverige: Gy-skola Hantverksprogrammet eller motsvarande utb.planer för Folkhögskolor och högskoleutbildning

Speciella förkunskaper för tillträde till utbildningen:

Danmark: Grundskole, 9 års skolegang

Finland: Grundskola eller motsvarande. Eventuella tillägskrav av skolan.

Island: -

Norge: Grunnskole eller tilsvarende opplæring

Sverige: Grundskola eller Gy-skola, högskolebehörighet beroende på utbildningsnivå

Kompetensnivåer, t ex yrkesexamina, högre yrkesexamen, gesäll-, fag - eller svennebrev, mästare-/mester- brev:

Danmark: Svendebrev med speciale: pottemager, - eller speciale: industriel keramisk formmager

Finland: Yrkesexamen för keramikgesäll och specialyrkesexamen för keramikmästare

Island: -

Norge: Svennebrev

Sverige: Gesäll- och Mästarbrev

Speciella kommentarer från representanter för fagets nordiska nätverksgrupp:

Der satses på samarbejde om både skole og praktik gennem et større samarbejde mellem skolerne, koordinering af svendeprøver og arbejde på at udvikle en fælles nordisk pottemageruddanning. Danmark og Finland samarbejder om elevudveksling og der er jævnligt møder mellem Danmark, Sverige og Finland. En termin aflægges i respektive nordiska deltagerskoler med student/elevbyttet. Modulbaseret.

Information om Skolor / Utbildare / Informatörer för aktuellt fag:

Danmark: EUC-Syd, Sønderborg, Danmark Tel. + 45 74124242, Fax. + 45 74 12 42 00

Finland: Yrkesinstitutet Sydväst, Ekenäs, Finland Tel. + 358 1926631, Fax. + 358 19 2663 299, e-post: kansliet@eky.fi

Island: Menntamálaráðuneytið, Reykjavík, Island Tel. + 354 5 609 593

Norge: Landsforeningen for Pottmakere, HBL, Oslo, Norge Tel + 47 23088760
Sverige: Keramikskolan, Lidköping, Sverige Tel + 46 510 248 00

YRKE: Körnsnär, Buntmager, Turkkuri, Feldskeri, Buntmaker,

Utbildningsform-/er:

Danmark: Erhvervsuddannelse 3 år, 9 mdr.

Finland: Skolförlagd utbildning

Island: Utbildning finns ej i Island

Norge: 1 års opplæring i skole og 3 år i bedrift (som lærling)

Sverige: Företagsutbildning, Gy-skola Hantverksprogrammet

Befintliga bekjendtgørelser/läroplaner/kursplaner/utbildningsplaner eller motsvarande för faget, (Namn/Fag/Nr):

Danmark: Bekendtgørelse nr. 947 af. 11 december 1997 om uddannelse til beklædningshåndværker

Finland: Läroplansgrunder för grundexamen för pälsbranschen (unga) 31.5.1995 (9/011/95), Examensgrunder för grundexamen inom pälsbranschen (vuxna) 31.5.1995 (105/011/95). Yrkesexamen och specialyrkesexamen för körnsnär under arbete.

Island: -

Norge: Buntmakerfaget, læreplan for gk og opplæring i bedrift.

Sverige: Ansluter till Norsk läroplan

Speciella förkunskaper för tillträde till utbildningen:

Danmark: Grundskole 9 års skolegang

Finland: Grundskola eller motsvarande. Eventuella tilläggskrav kan ställas av skolan

Island: -

Norge: Grunnskole eller tilsvarende opplæring

Sverige: Grundskola. Eventuella tilläggskrav kan ställas av skolan.

Kompetensnivåer, t ex yrkesexamina, högre yrkesexamen, gesäll-, fag - eller svennebrev, mästar-/mester- brev:

Danmark: Svendebrev beklædningshåndverker: speciale Buntmager

Finland: Grundexamen för pälsbranschen, yrkesexamen och specialyrkesexamen för körnsnär

Island: -

Norge: Svennebrev og mesterbrev

Sverige: Gesällbrev och Mästarbrev

Speciella kommentarer från representanter för fagets nordiska nätverksgrupp:

Island och Sverige har ingen körnsnärsutbildning. Samarbete etablerat via internet mellan länderna, gäller teori och läromedel. Den norska läroplanen utgör grund för samarbete. Varje land undervisar enligt sina egna läroplaner. Samarbetet sker inom delar av teorin via internet inom yrkesexamen för körnsnär och svenneprøve/gesäll

Information om Skolor / Utbildare / Informatörer för aktuellt fag

Danmark: EUC-syd, Sønderborg, Danmark tel. + 45 74 12 4242, Fax. + 45 7412 42 00

Finland: Jakobstads Päsläroverk, Jakobstad, Finland Tel. + 358 67851590, Fax. + 358 67851656, e-post: fur.institute@cop.fi

Island: Menntamálaráðuneytið, Reykjavík, Island Tel. + 354 609593

Norge: Norges Körnsnärsmästarforening, Oslo, Norge + 47 23 10 810, Fax. + 47 23 10 08 19

Sverige: Sveriges Körsnärsmästarförening, Stockholm, Sverige Tel + 46 8209901

YRKE: Låssmed, Låsesmed, Lukkoseppä, Lásasmiður, Låsesmed

Utbildningsform-/er:

Danmark: Erhvervsuddannelse 4 år

Finland: Skolförlagd utbildning

Island: Utbildningen finns ej i Island

Norge: 2 års oplæring i skole og 2 år i bedrift (som lærling)

Sverige: Gy-skola Hantverksprogrammet - Specialutformat program 3 år

Befintliga bekjendtgørelser/läroplaner/kursplaner/utbildningsplaner eller motsvarande för faget, (Namn/Fag/Nr):

Danmark: Bekendtgørelse nr. 267 af 14. April 1994 og nr. 569 af 4. juli 1995 om uddannelse til finmekaniker.

Finland: Examensgrunder för yrkesexamen för låssmed, 29.8.1995(129/011/95) och specialyrkesexamen för låssmedsmästare, 29.8.1995(128/011/95)

Island: -

Norge: Låsesmedfaget, læreplan for gk, vk l og opplæring i bedrift

Sverige: Kursplan för låssmed

Speciella förkunskaper för tillträde till utbildningen:

Danmark: Grundskole, 9 års skolegang

Finland: Grundskola eller motsvarande. Eventuella tillägskrav från skolan.

Island: -

Norge: Grunnskole eller tilsvarende opplæring

Sverige: Grundskola

Kompetensnivåer, t ex yrkesexamina, högre yrkesexamen, gesäll-, fag - eller svennebrev, mästar-/mester- brev:

Danmark: Svendebrev som finmekaniker med speciale: Låseteknik

Finland: Yrkesexamen för låssmed och specialyrkesexamen för låssmedsmästare

Island: -

Norge: Svennebrev og Mesterbrev

Sverige: Gymnasieexamen / Gesäll- och Mästarbrev

Speciella kommentarer från representanter för fagets nordiska nätverksgrupp:

Der er samarbejde mellem DK, N, S, hvor eleverne samles i perioder på NUSA i Frederikshavn, DK. Yderligere samarbejde om bla. efteruddannelse ønskeligt og behovet vil sikkert stige som følge af teknologiudviklingen.

Information om skolor / utbildare / informatörer för aktuellt fag:

Danmark: NUSA, Frederikshavn, Danmark Tel. + 45 98 43 30 88

Finland: Edupoli, Borgå, Finland Tel. + 358 20 513 1565, Fax. + 358 20 513 1599

Island: Menntamálaráðuneytið, Reykjavík, Island Tel. + 354 5 609 593

Norge: Norske Låsesmeder, HBL, Oslo, Norge Tel. + 47 23088760

Sverige: Sveriges Låssmedsmästares Riksförbund, Stockholm, Sverige Tel + 46 87214055

YRKE: Modelltekniker/snickare, Modelsnedker, Mallipuuseppä, Mòdelsmiður, Modellsnekker

Utbildningsform-/er:

Danmark: Yrkesutbildning 4 år

Finland: Kurser

Island: Utbildningen finns ej i Island

Norge: Skol- och bedriftsopplæring, 2 år i skola, 2 år som lärling

Sverige: Gy-skola, Industriprogrammet inriktning Modelltekniker 3 år

Befintliga bekjendtgørelser/läroplaner/kursplaner/utbildningsplaner eller motsvarande för faget, (Namn/Fag/Nr):

Danmark: Bekjendtgørelse 566 den 4 juli 1995 om modelsnedkeruddannelse

Finland: -

Island: -

Norge: Møbelsnekkerfagets læreplan for gk, vk I och bedriftsopplæring

Sverige: MOD 1201 - 1206 inom Industriprogrammet

Speciella förkunskaper för tillträde till utbildningen:

Danmark: Grundskola 9 år

Finland: Grundskola

Island: -

Norge: Grunnskole eller liksvarende

Sverige: Grundskola

Kompetensnivåer, t ex yrkesexamina, högre yrkesexamen, gesäll-, fag - eller svennebrev, mästare-/mester- brev:

Danmark: Svennebrev

Finland: -

Island: -

Norge: Fagbrev

Sverige: Gymnasieexamen

Speciella kommentarer från representanter för fagets nordiska nätverksgrupp:

Ett utökat samarbete är nödvändigt då det inte finns utbildning i Finland eller Island. Företagen och branschen är viktiga samtalspartners för den framtida rekryteringen till yrket.

Information om Skolor / Utbildare / Informatörer för aktuellt fag.

Danmark: Erhvervsskolen Hamlet, Helsingør, Danmark Tel. + 45 49 20 26 00, Fax + 45 49 20 26 00

Finland: Teuvan ammatillinen aikuiskoulutuskeskus (yrkeskurscenter), Teuva, Finland Tel. + 358 62671061, Fax. + 358 62672852

Island: Menntamálaráðuneytið, Reykjavík, Island Tel. + 354 5 609 593

Norge: Opplæringsrådet for metallbearbeidende og elektromekaniske fag (ORMET), Oslo, Norge Tel. + 47 22590036

Sverige: Bäckadalsgymnasiet, Jönköping, Sverige Tel. + 46 36 10 62 51, Fax + 46 3610 62 57

YRKE: Modist, Modist, Modisti, Hattagerð, Modist

Utbildningsform-/er:

Danmark: Erhvervsuddannelse 3 år 9 mdr.
Finland: Skolförlagd utbildning
Island: Utbildningen finns ej i Island
Norge: 2 års opplæring i skole og 2 år i bedrift (som lærling)
Sverige: Eftergymnasial kompletterande skola 2 år

Befintliga bekjendtgørelser/läroplaner/kursplaner/utbildningsplaner eller motsvarande för faget, (Namn/Fag/Nr):

Danmark: Bekendtgørelse nr. 947 af. 11. december 1997 om uddannelsen til beklædningshåndværker
Finland: Läroplansgrunder för grundexamen modist (unga) 31.5.1995 (9/011/95), examensgrunder för grundexamen för modist (vuxna) 31.5.1995 (101/011/95), yrkesexamen för modist 21.4.1997 (21/011/97) och specialyrkesexamen för modistmästare 21.4.1997 (22/011/97).
Island: -
Norge: Modistfaget, læreplan for gk, vk I og opplæring i bedrift.
Sverige: Lokal kursplan

Speciella förkunskaper för tillträde till utbildningen:

Danmark: Grundskole 9 års skolegang
Finland: Grundskola eller motsvarande. Eventuella tilläggskrav av skolan
Island: -
Norge: Grunnskole eller tilsvarende opplæring
Sverige: Gy- utbildning eller motsvarande med Textil inriktning

Kompetensnivåer, t ex yrkesexamina, högre yrkesexamen, gesäll-, fag - eller svennebrev, mästare-/mester- brev:

Danmark: Svennebrev: Beklædningshåndværker, speciale: Modist
Finland: Grundexamen och yrkesexamen för modist och specialyrkesexamen för modistmästare
Island: -
Norge: Svennebrev
Sverige: Gesäll- och Mästarbrev

Speciella kommentarer från representanter för fagets nordiska nätverksgrupp:

Alla länder utom Island har modistutbildning. På sikt utvecklar varje skola sin kompetens inom något specialområde och samarbetar kring t ex: gemensamma kompetenshöjande kurser, hemsidor på Internet, lärar- och elevutväxling

Information om Skolor / Utbildare / Informatörer för aktuellt fag.

Danmark: EUC Syd, Sønderborg, Danmark Tel. + 45 74124242, Fax. + 45 74124200
Finland: Hämeenlinnan ammattioppilaitos (yrkesläroanstalt, Tavastehus/ Hämeenlinna, Finland Tel. + 358 3 Fax. + 358 03 6581392
Jakobstads Päsläroverk, Jakobstad, Finland Tel. + 358 6 Fax. + 358 6 785 1656
Island: Menntamálaráðuneytið, Reykjavík, Island Tel. + 354 5 609 593
Norge: HBL, Oslo, Norge Tel. + 47 23088760

Sverige: Tillskärarakademin, Göteborg, Sverige Tel. + 46 31 15 75 26, Fax. + 46
31 15 22 64

YRKE: Orgelbyggare, Orgelbygger, Urkujenraketaja, Orgelsmiður, Orgelbygger,

Utbildningsform-/er:

Danmark: Erhvervsuddannelse 3 år 6-9 mdr
Finland: Utbildningen finns ej i Finland
Island: Utbildningen finns ej i Island
Norge: 2 års opplæring i skole og 2 år i bedrift (som lærling)
Sverige: Företagsutbildning

Befintliga bekjendtgørelser/läroplaner/kursplaner/utbildningsplaner eller motsvarande för faget, (Namn/Fag/Nr):

Danmark: Bekendtgørelse nr. 1031 af 14. dec. 1995, nr. 66 af 24. jan. 1997 om træfagets industrielle snedkeruddannelse
Finland: -
Island: -
Norge: Orgelbyggerfaget, læreplan for gk, vk 1 og opplæring i bedrift
Sverige: Provbestämmelser för gesällbrev

Speciella förkunskaper för tillträde till utbildningen:

Danmark: Grundskole, 9 års skolegang
Finland: -
Island: -
Norge: Grunnskole eller tilsvarende opplæring
Sverige: Gy-skola eller motsvarande Träutbildning

Kompetensnivåer, t ex yrkesexamina, högre yrkesexamen, gesäll-, fag - eller svennebrev, mästar-/mester- brev:

Danmark: Svendebrev som snedker, speciale: orgelbygger
Finland: -
Island: -
Norge: Svennebrev
Sverige: Gesäll- och Mästarbrev

Speciella kommentarer från representanter för fagets nordiska nätverksgrupp:

Danmark og Norge samarbejder allerede om dele af skoleundervisningen. Samarbejdet ønskes udbygget bla. gennem gæstelærerordning. Samarbejdsmuligheder for efteruddannelse af svende og mestre. Orgelbranchen har bra kontaktnät i Norden. Utbildning i Sverige angelägen då medelåldern är hög bland verksamma orgelbyggare.

Information om skolor / utbildare / informatörer för aktuellt fag:

Danmark: Københavns Tekniske skole, Rødovre, Danmark Tel. + 45 36 41 15 80
Fax. + 45 36 41 18 84.
Finland: -
Island: Menntamálaráðuneytið, Reykjavík, Island. Tel. + 354 5 609 593
Norge: Foreningen av Norske Orgelbyggere, HBL, Oslo, Norge Tel. + 47 23088760
Sverige: Svenska Orgelbyggares Förening, Tel. + 46 462111119
Föreningen svenskt Orgelbyggeri Tel. + 46 8343406

YRKE: **Perukmakare, Parykmager, Maskerare/Maskeeraaja, Hárkollugerð,**
Maskør- og parykkmager

Utbildningsform-/er

Danmark: Erhvervsuddannelse 4 år
Finland: Skolförlagd yrkesutbildning
Island: Utbildningen finns ej i Island
Norge: 1 års opplæring i skole og 3 år i bedrift (som lærling)
Sverige: Högskola 3 år 120 p, Vuxenutbildning

Befintliga bekjendtgørelser/läroplaner/kursplaner/utbildningsplaner eller motsvarade för faget, (Namn/Fag/Nr):

Danmark: Bekendtgørelse nr. 830 af 20. september 1994 om uddannelse til frisør. Parykkarbejde indgår som en del i frisøruddannelsen.
Finland: Under arbete
Island: -
Norge: Maskør- og parykkmakerfaget, læreplan for gk og opplæring i bedrift
Sverige: Kursplan för Maskørutbildning (högskola), Kursplan vuxenutbildning

Speciella förkunskaper för tillträde till utbildningen:

Danmark: Grundskole, 9 års skolegang
Finland: Grunnskole eller motsvarande. Eventuella tilläggskrav av skolan.
Island: -
Norge: Grunnskole eller tilsvarende opplæring
Sverige: Grundskola, Gy-skola högskolebehörig eller motsvarande. Eventuella tilläggskrav av respektive utbildning.

Kompetensnivåer, t ex yrkesexamina, högre yrkesexamen, gesäll-, fag - eller svennebrev, mästar-/mester- brev:

Danmark: Svendebrev som frisør
Finland: Inriktning inom yrkesexamen och specialyrkesexamen inom teaterbranschen
Island: -
Norge: Svennebrev og mesterbrev
Sverige: Gesäll- och Mästarbrev (grund t ex frisör), 120 högskolepoäng (DI)

Speciella kommentarer från representanter för fagets nordiska nätverksgrupp:

Der finnes interesse for samarbejde på flere plan og tidligere diskussion om en samordnet nordisk læreplan. DK ønsker at styrke parykmageruddannelsen (Model A).

Information om skolor / utbildare / informatörer för aktuellt fag:

Danmark: Frisørskolen for Storkøbenhavn, København, Danmark Tel. + 45 3819 9522, Fax. + 45 38191128
Finland: Savonlinnan ammattiinstituutti, Artemia (Yrkesinstitut), Savonlinna/ Nyslott Tel + 358 155749363, Fax. + 358 155749359, e-post: artemia@sln-ami.fi
Island: Menntamálaráðuneytið, Reykjavík, Island. Tel. + 354 5609593
Norge: HBL, Oslo, Norge Tel. + 47 23088760
Sverige: Maskörföreningen c/o Dramatiska Teatern, Stockholm., Sverige + 46 86656100

YRKE: **Pianotekniker**, Pianostemmer, Pianonvirttäjä, Hljóðfærasmíði,
Pianoreparatør

Utbildningsform-/er:

Danmark: Der findes kun uofficiel uddannelse for handikappede som pianostemmere
Finland: Skolförlagd utbildning , läroavtalsutbildning
Island: Utbildningen finns ej i Island
Norge: 3 års opplæring i skole
Sverige: KY-utbildning 3 år

Befintliga bekjendtgørelser/läroplaner/kursplaner/utbildningsplaner eller motsvarande för faget, (Namn/Fag/Nr):

Danmark: -
Finland: Grunderna för läroplanen inom musik, andra stadiet, 1.11.1995
Island: -
Norge: Pianostemming, læreplan for gk, vk I og vk II
Sverige: Kursplan KY-utbildning

Speciella förkunskaper för tillträde till utbildningen:

Danmark -
Finland: Grunnskole eller motsvarande
Island: -
Norge: Grunnskole eller tilsvarende opplæring
Sverige: Gy-skola, Högskolebehörighet samt musikkunskaper

Kompetensnivåer, t ex yrkesexamina, högre yrkesexamen, gesäll-, fag - eller svennebrev, mästar-/mester- brev:

Danmark: -
Finland: Yrkesinriktad grundexamen pianostämmare
Island: -
Norge: Eksamen som pianostemmer
Sverige: KY- examen, Gesäll - och Mästarbrev

Speciella kommentarer från representanter för fagets nordiska nätverksgrupp:

Utveckla ytterligare kontakter med utbildningar i Europa. På bakgrund af det nordiske samarbejde har pianostemmerforeningerne i Norden samlet sig i en union: Nordic Piano Technicians Association, NPTA. Sammenslutningen har udarbejdet et forslag til en fælles nordisk uddannelse som "Pianostemmer- og teknikere". Ønsker samarbeid om praksis i bedrift. Danmark: Det er ønske om at etablere formel uddannelse i DK.

Information om Skolor / Utbildare / Informatörer för aktuellt fag.

Danmark: Exam. stemmer og instrumentmager C. Beyer, Karlslunde, Danmark Tel. + 45 46 15 37 38
Finland: Arla institutet, Esbo, Finland Tel. + 358 9 511081, Fax. + 358 951108 300
Island: Menntamálaráðuneytið, Reykjavík, Island Tel. + 354 5 609 593
Norge: Norges Pianostemmer-og Teknikerforening, HBL, Oslo, Norge Tel. + 47 23088760
Sverige: Stiftelsen Hantverk & Utbildning, KY- utbildningen, Leksand, Sverige Tel. + 46 24715040, Fax. + 46 24715170

YRKE: Rammakare, Indramning, Kehys, Rammagerö, Inramming

Utbildningsform-/er:

Danmark: Erhvervsuddannelse

Finland: Läroavtalsutbildning

Island: Utbildning finns ej i Island

Norge: 1 års opplæring i skole og 3 år i bedrift (som lærling)

Sverige: Gy-skola Byggprogrammet - specialkurs inom Gren Glasmästeri

Befintliga bekjendtgørelser/läroplaner/kursplaner/utbildningsplaner eller motsvarande för faget, (Namn/Fag/Nr):

Danmark: Ingen selvstendig uddannelse. Indramning indgår i Glarmesteruddannelsen.

Finland: Del i grunderna för yrkesexamen för förgyllargesäll och specialyrkesexamen för förgyllarmästare, 11/011/98, 3.4.1998

Island: -

Norge: Indgår som fordypning i glassfaget som læreplan for gk og opplæring i bedrift (som lærling)

Sverige: Ingår i Gren- Glasmästeri inom Byggprogrammet. Ingen självständig utbildning

Speciella förkunskaper för tillträde till utbildningen:

Danmark: Grundskole

Finland: Grundskola eller motsvarande

Island: -

Norge: Grunnskole eller tilsvarende opplæring

Sverige: Grundskola

Kompetensnivåer, t ex yrkesexamina, högre yrkesexamen, gesäll-, fag - eller svennebrev, mästare-/mester- brev:

Danmark: Svendebrev som glarmester

Finland: Ingen examen

Island: -

Norge: Fagbrev i glassfaget (m/ fordypning innramming)

Sverige: Gymnasieexamen (ingår delvis som del i gesällprov för glasmästare)

Speciella kommentarer från representanter för fagets nordiska nätverksgrupp:

Det er behov for samarbeid om alle deler av innrammingsfaget. I Norge, Danmark og Sverige er utdanningen knyttet til skoler for glassfaget Special: (Sv) stilrammakare inom förgyllaryrket, mens i Finland er utdanningen i stor grad knyttet til förgyllaryrket.

Information om Skolor / Utbildare / Informatörer for aktuellt fag.

Danmark: Glarmesterskolen, Holbæk, Danmark Tel. + 45 59 43 42 7, Fax: + 45 59 44 30 47

Finland: Lahden käsi- ja taideteollisuusoppilaitos (Lahtis handverks- och konstindustriläroanstalt), Lahtis, Finland Tel. + 358 38282212, Fax + 358 38282228

Island: Menntamálaráðuneytið, Reykjavík, Island Tel. + 354 5 609 593

Norge: Rammemakergruppen, HBL, Oslo, Norge. Tel. + 47 23088760

Sverige: Glasbranschföreningen, Stockholm, Sverige Tel. + 46 8 453 90

YRKE: Sadelmakare, Sadelmager, Satulaseppä, Söðlasmiður, Salmaker

Utbildningsform-/er:

Danmark: Uddannelsen findes ikke i Danmark
Finland: Sporadiska kurser
Island: Faguddanning, 1 år i skole og 3 år hos mester
Norge: 2 års opplæring i skole og 2 år i bedrift (som lærling)
Sverige: Sadelmakeriutbildning 3 år Kompletterande skola

Befintliga bekjendtgørelser/läroplaner/kursplaner/utbildningsplaner eller motsvarande för faget, (Namn/Fag/Nr):

Danmark: -
Finland: -
Island: Læseplan fra juni 1998
Norge: Sadelmakerfaget, læreplan for gk, vgk og opplæring i bedrift
Sverige: Kursplan för sdelmakarutbildning KU-0255, PU/ KU-0256

Speciella förkunskaper för tillträde till utbildningen:

Danmark: -
Finland: -
Island: Grunnskole
Norge: Grunnskole eller tilsvarende uddanning
Sverige: Grundskola eller motsvarande utbildning

Kompetensnivåer, t ex yrkesexamina, högre yrkesexamen, gesäll-, fag - eller svennebrev, mästar-/mester- brev:

Danmark: -
Finland: -
Island: Svennebrev og Mesterbrev
Norge: Svennebrev og Mesterbrev
Sverige: Gesäll- (4500 timmar dokumenterad tid) och Mästarbrev

Speciella kommentarer från representanter för fagets nordiska nätverksgrupp:

Visst samarbeite mellom Norge, Sverige, Island og Finland. På national nivå finns inte något samarbeite ännu men Norge, Danmark, Island og Sverige har uttryckt sitt interesse. Närmere om hvordan utdanningen skal arrangeras er ikke fastlagt.

Information om Skolor / Utbildare / Informatörer för aktuellt fag:

Danmark: -
Finland: Ypäjän hevosopisto (Ypäjä hästinstitut), Ypäjä, Finland Tel. + 358 2760 2204, Fax + 358 27602200
Island: Fjölbrautaskóli Suðurlands, Selfoss, Island Tel. + 354 482 2111 Fax. + 354 482 3112
Norge: Salmaker- og Möbeltapetserarlaugget, HBL, Oslo, Norge Tel. + 47 23088760
Sverige: Sadelmakeriskolan, Tärnsjö, Sverige Tel. + 46 29250187, Fax. + 46 292 53500

YRKE: Segelmakare, Sejlmager, Purjeentekijä, Seglagerö, Seilmaker

Utbildningsform-/er:

Danmark: Erhvervsuddannelse – 4 år.

Finland: Kortare kurser

Island: Utbildningen finns ej i Island

Norge: 2 års opplæring i skole og 2 år i bedrift (som lærling)

Sverige: Företagsutbildning

Befintliga bekjendtgørelser/läroplaner/kursplaner/utbildningsplaner eller motsvarande för faget, (Namn/Fag/Nr):

Danmark: Bekendtgørelse nr. 205 af 30. marts 1999 om uddannelse til maritime håndværksfag

Finland: -

Island: -

Norge: Seilmakerfaget, læreplan for gk, vk I og opplæring i bedrift

Sverige: -

Speciella förkunskaper för tillträde till utbildningen:

Danmark: Grundskole

Finland: -

Island: -

Norge: Grunnskole eller tilsvarende opplæring

Sverige: -

Kompetensnivåer, t ex yrkesexamina, högre yrkesexamen, gesäll-, fag - eller svennebrev, mästar-/mester- brev:

Danmark: Svennebrev, speciale Sejlmager

Finland: -

Island: -

Norge: Svennebrev og Mesterbrev

Sverige: -

Speciella kommentarer från fagets nordiska nätverksgrupp:

Norsk og Dansk opplæring samordnes. Felles samarbeidsmodell for maritime håndværksfag er foreslått og arbejder for et gemensamt center for maritime håndværksfag i Nordheimsund, Norge.

Information om Skolor / Utbildare / Informatörer för aktuellt fag.

Danmark: Skive Tekniske skole, Skive, Danmark Tel. + 45 97 52 29 33, Fax. + 45 97 52 29 07

Finland: Asikkala-instituutti (Institutet i Asikkala), Asikkala, Finland Tel. + 358 38287100, Fax. + 358 38287115, e-mail: ai@phkk.fi

Island: Menntamálaráðuneytið, Reykjavík, Island Tel. + 354 5 609 593

Norge: Seilmakerforbundet, HBL, Oslo, Norge Tel. + 47 23088760

Sverige: Royal Sails, Stockholm, Sverige Tel. + 46 8 660 55 05

YRKE: Skräddare, Skrædder, Vaatturi, Klæðskeri, Skredder

Utbildningsform-/er:

Danmark: Erhvervsuddannelse 3 år. 9 mdr.

Finland: Skolförlagd utbildning

Island: Skoleuddanning med praksis 4 år

Norge: 2 års opplæring i skole og 2 år i bedrift (som lærling)

Sverige: Gy- skola, Hantverks- eller Industriprogrammet IP: Skrädderi/Textil

Befintliga bekjendtgørelser/läroplaner/kursplaner/utbildningsplaner eller motsvarande för faget, (Namn/Fag/Nr):

Danmark: Bekendtgørelse nr. 947 af. 11. december 1997 om uddannelse til beklædningshåndværker

Finland: Examensgrunder för grundexamen skräddare (vuxna) 31.5.1995 (100/011/95), yrkesexamen för skräddare 14.3.1996 (47/011/96) och specialyrkesexamen för skräddarmästare 14.3.1996 (45/011/96).

Island: Læseplan fra 1996

Norge: Herreskredderfaget, læreplan for gk, vk l og opplæring i bedrift.

Sverige: Kursplanerna IP Textil TXXF 200-232, Hantverksprogrammet Hantverksteknik

Speciella förkunskaper för tillträde till utbildningen:

Danmark: Grundskole 9 års skolegang

Finland: Grundskola eller motsvarande. Eventuella krav kan ställas av skolan

Island: Grunnskole

Norge: Grunnskole eller tilsvarende opplæring

Sverige: Grundskola

Kompetensnivåer, t ex yrkesexamina, högre yrkesexamen, gesäll-, fag - eller svennebrev, mästar-/mester- brev:

Danmark: Svennebrev

Finland: Grundexamen, yrkesexamen och specialyrkesexamen för skräddare

Island: Svennebrev

Norge: Svennebrev og Mesterbrev

Sverige: Gesäll- och Mästarbrev

Speciella kommentarer från representanter för fagets nordiska nätverksgrupp:

Länderna planerar samarbete kring yrkesteoretiska delar: produktplanering, formgivning, formning/provning, mönsterteknik, tillverkningsteknik. De gemensamma delarna skall ordnas av Svenska yrkesinstitutet, Vasa, Finland. Därutöver utveckling av undervisningsmaterial och elevutväxling.

Information om skolor / utbildare / informatörer för aktuellt fag:

Danmark: EUC Syd, Sønderborg, Danmark Tel. + 45 74 124242, Fax. + 45 74 124200

Finland: Svenska yrkesinstitutet, Vasa, Finland Tel: + 358 63440490

Island: Iðnskólinn í Reykjavík, Reykjavík, Island Tel. + 354 5520

Norge: Oslo Skredderlaug, HBL, Oslo, Norge, Tel. + 47 23088760

Sverige: Sveriges Skrädderiförbund, Stockholm, Sverige Tel. + 46 86620745, Fax. +46 86605325

YRKE: Skomakare, Skomager, Suutari, Skósmiður, Skomaker

Utbildningsform-/er:

Danmark: Erhvervsuddannelse, 2 år 2 mdr / 3 år 9 mdr (beroende på inriktning)
Finland: Skolförlagd yrkesutbildning, läroavtalsutbildning
Island: 1 år i skole og 2 år hos mester
Norge: 1 års opplæring i skole og 3 år i bedrift (som lærling)
Sverige: Företagsförlagd utbildning

Befintliga bekjendtgørelser/läroplaner/kursplaner/utbildningsplaner eller motsvarande för faget, (Namn/Fag/Nr):

Danmark: Bekendtgørelse nr. 690 af 20. juli 1994 om uddannelse till skomager
Finland: Läroplansgrunder för grundexamen inom skobranschen, 31.5.1995(99/011/95). Examensgrunder för yrkesexamen för skomakare, 13.9.1995(131/011/95) och specialyrkesexamen för skomakarmästare, 13.9.1995 (130/011/95)
Island: Læreplan for almen fag og opplæring i bedrift
Norge: Skomakerfaget, læreplan for gk og opplæring i bedrift
Sverige: Läroplan samt provbestämmelser för gesällbrev

Speciella förkunskaper för tillträde till utbildningen:

Danmark: Grundskole, 9 års skolegang
Finland: Grunnskole eller motsvarande
Island: Grunnskole
Norge: Grunnskole eller tilsvarende opplæring
Sverige: Grundskola eller motsvarande utbildning

Kompetensnivåer, t ex yrkesexamina, högre yrkesexamen, gesäll-, fag - eller svennebrev, mästar-/mester- brev:

Danmark: Svendebrev som skomager med specialer: Ortopædi, 3 år 9 mdr
Service: 2 år 9 mdr, Nådler 2 år 2 mdr.
Finland: Grundexamen inom skobranschen, yrkesexamen for skomakare, specialyrkesexamen för skomakarmästare
Island: Svennebrev og Mesterbrev
Norge: Svennebrev og Mesterbrev
Sverige: Gesäll- och Mästarbrev

Speciella kommentarer från representanter för fagets nordiska nätverksgrupp:

Branschen har samarbejdet mellem landene i flere år. Større samarbejde om uddannelserne og uddannelsesindhold ønskes. Etterutdanningskurs for lærere. Årlige møter mellom mestre som har lærlinger. (Model A enligt utbildningsalternativen.)

Information om Skolor / Utbildare / Informatörer för aktuellt fag.

Danmark: Frederiksberg Tekniske skole, Frederiksberg, Danmark Tel. + 45 3818 0118, Fax. + 45 38333505
Finland: Kankaanpään ammatillinen aikuiskoulutuskeskus (vuxenutbildningscenter i Kankaanpää), Kankaanpää, Finland Tel. 358 2572 990, Fax. + 358 25729957
Island: Iðnskólinn i Reykjavík, Skólavörðuholti, Reykjavík, Island Tel. + 354 55262 40
Norge: HBL, Oslo, Norge Tel. + 47 23088760
Sverige: Skomakarmästarförbundet, Stockholm, Sverige Tel. + 46 8 66206 96

YRKE: Smed / **Konstsmed**, Smed, Seppä, Smiður, Smed

Utbildningsform-/er:

Danmark: Yrkesutbildning 4 år
Finland: Skolförlagd utbildning, läroavtalsutbildning
Island: Utbildning finns ej i Island
Norge: Skol- och bedriftsopplæring, 2 år i skola, 2 år som lärling
Sverige: Gy-utbildning Hantverks- eller Industriprogrammet 3 år, Högskola

Befintliga bekjendtgørelser/läroplaner/kursplaner/utbildningsplaner eller motsvarande för faget, (Namn/Fag/Nr):

Danmark: Bekendtgørelse 714 den 29 juli-94, 599 den 12 juli-95, 898 den 1 dec. -97
Finland: Grundexamen, artesan, 27.2.1995, (65/011/95).
Smedsgesäll och smedsmästare, 22.10.1997 (46/011/97)
Island: -
Norge: Smedfagets læreplan for gk, vk I og bedriftsopplæring
Sverige: Högskolans kursplan, Kursplan Gy-skola smide/konstsmide

Speciella förkunskaper för tillträde till utbildningen:

Danmark: Grundskola 9 år
Finland: Grundskola eller motsvarande
Island: -
Norge: Grunnskole eller tilsvarende
Sverige: Grundskola / Gymnasium samt högskolebehörighet

Kompetensnivåer, t ex yrkesexamina, högre yrkesexamen, gesäll-, fag - eller svennebrev, mästar-/mester- brev:

Danmark: Svennebrev
Finland: Yrkesexamen för smedsgesäll och specialyrkesexamen för smedsmästare, inriktning inom grundexamen artesan
Island: -
Norge: Fagbrev
Sverige: Gymnasieexamen, Gesäll- och Mästarbrev, Högskoleexamen

Speciella kommentarer från representanter för fagets nordiska nätverksgrupp:

Behov av samverkan inom ramen för grundutbildning och högre utbildning.
Lärofortbildning och elevutbyten, läromedel etc.

Information om Skolor / Utbildare / Informatörer för aktuellt fag:

Danmark: EUL- Sjælland, Haslev, Danmark Tel. + 45 56 31 14 14
Finland: Helsingin tekniikan alan oppilaitos, Vallilan yksikkö (Läroanstalt för teknisk bransch i Helsingfors, Vallila enheten), Helsingfors, Finland
Tel. + 358 931084518, Fax. + 358 931084533
Island: Menntamálaráðuneytið, Reykjavík, Island Tel. + 354 5 609 593
Norge: Opplæringsrådet for metallbearbeidende og elektromekaniske fag (ORMET), Oslo, Norge Tel. + 47 22590036
Sverige: Konstmidesföreningen Tel. + 46 53130964

YRKE: Stenhuggare, Stenhugger, Kiviseppä, Steinsmiður, Steinfaget

Utbildningsform-/er:

Danmark: Erhvervsuddannelse 4 år
Finland: Skolförlagd yrkesutbildning
Island: Utbildningen finns ej i Island
Norge: 2 års opplæring i skole og 2 år i bedrift (som lærling)
Sverige: Gy- skola Industriprogrammet inriktning stenteknik

Befintliga bekjendtgørelser/läroplaner/kursplaner/utbildningsplaner eller motsvarande för faget, (Namn/Fag/Nr):

Danmark: Bekendtgørelse nr. 122 af 21. februar 1995 om uddannelse til Stenhugger
Finland: Examensgrunder för yrkesexamen för stenhuggargesäll, 12.6.1996(67/011/96) och specialyrkesexamen för stenhuggarmästare, 22.10.1997(54/011/97)
Island: -
Norge: Steinfaget, læreplan for skole og bedrift
Sverige: IP 029, Stenteknik

Speciella förkunskaper för tillträde till utbildningen:

Danmark: Grundskole, 9 års skolegang
Finland: Grundskola eller motsvarande. Eventuella tillägskrav av skolan.
Island: -
Norge: Grunnskole eller tilsvarende opplæring
Sverige: Grundskola eller motsvarande

Kompetensnivåer, t ex yrkesexamina, högre yrkesexamen, gesäll-, fag - eller svennebrev, mästar-/mester- brev:

Danmark: Svendebrev
Finland: Yrkesexamen för stenhuggargesäll och specialyrkesexamen för stenhuggarmästare
Island: -
Norge: Fagbrev og Mesterbrev
Sverige: Gesäll- och Mästarbrev (stenhuggare, stengravör)

Speciella kommentarer från representanter för fagets nordiska nätverksgrupp:

Der er etableret nordisk netværk med udvikling og udveksling af læremidler og elever i specielle kursusforløb. Hele eller dele af uddannelsen kunne opbygges i specifikke moduler ex. DK: sandsten, SF: täljsten och brytningsteknik, N: sjiffer, S: grundutbildning i samverkan med DK, N och SF. Der er ønske om udvikling af fælles nordisk sten-teknikeruddannelse. Der er i øvrigt samarbejde mellem DK-N-S-SF-I og Grønland. Der er udarbejdet rapport om: Nordisk uddannelsessamarbejde indenfor stenhuggerfaget, J.nr. 11032.31.501/96.

Information om skolor / utbildare / informatörer för aktuellt fag:

Danmark: EUC- Sjælland, Haslev Tel. + 45 56311414, Fax. + 45 56311430
Finland: Tyrvään käsi- ja taideteollisuusoppilaitos (hantverks- och konstindustriskola i Tyrvää), Vammala, Finland Tel. + 358 35193481, Fax. 03 519 3502, e-post: ilpo.moisio@mail.vak.fi
Island: Menntamálaráðuneytið, Reykjavík, Island Tel. + 354 5609593
Norge: Kilden videregående skole, Larvik, Norge Tel. + 47 33138800

Sverige: Sveriges Stenindustriförbund Tel. + 46 44209780, Fax. + 46 44209675
Stenforsaskolan Östra Göinge, Sverige, Tel. +46 4447410

YRKE: Urmakare (stor), Storumaker, (stor)Urmager, Kelloseppä, Úrsmiður

Utbildningsform-/er:

Danmark: Erhvervsuddannelse – 4 år.

Finland: Skolförlagd utbildning

Island: se urmakare

Norge: 1 års opplæring i skole og 3 år i bedrift (som lærling)

Sverige: se urmakare

Befintliga bekjendtgørelser/läroplaner/kursplaner/utbildningsplaner eller motsvarande för faget, (Namn/Fag/Nr):

Danmark: Bekendtgørelse nr. 597 af 26. juli 1996 om uddannelse til urmager

Finland: Grunderna för grundexamen för ur och mikromekanik, 1.8.1998

Island: se urmakare

Norge: Storumakerfaget, læreplan for gk og opplæring i bedrift

Sverige: se urmakare

Speciella förkunskaper för tillträde till utbildningen:

Danmark: Grundskole

Finland: Grunnskole eller motsvarande

Island: se urmakare

Norge: Grunnskole eller tilsvarende opplæring

Sverige: se urmakare

Kompetensnivåer, t ex yrkesexamina, högre yrkesexamen, gesäll-, fag - eller svennebrev, mästar-/mester- brev:

Danmark: Svennebrev: Urmager (storumager indgår som en del af uddannelsen)

Finland: Grundexamen för ur- och mikromekanik

Island: se urmakare

Norge: Svennebrev

Sverige: se urmakare

Speciella kommentarer från representanter för fagets nordiska nätverksgrupp:

Danmark: De nordiske urmagerorganisationer har oplægg til samarbejde benævnt: Nordiskt Urmakeri Forum (se också under Urmakare)

Information om Skolor / Utbildare / Informatörer för aktuellt fag.

Danmark: Teknisk Skole Ringsted, Ringsted, Danmark Tel. + 45 5761 31 53, Fax. + 45 57670453

Finland: Kelloseppäkoulu (Urmakarskola), Esbo, Finland Tel. + 358 9466796, Fax. + 358-9466723. Jurvan käsi- ja taideteollisuusoppilaitos (Hantverks- och konstindustriläroanstalten i Jurva), Jurva, Finland Tel. + 358 63670111, Fax. + 358 63632129, e-mail: jkto@jurva.fi

Island: Menntamálaráðuneytið, Reykjavík, Island Tel. + 354 5609593

Norge: Norges Urmakerforbund, HBL, Oslo, Norge Tel. + 47 23088760

Sverige: Urmakareskolan Borensberg, Sverige Tel. + 46 141239338, Liljaskolan Vännäs, Tel. + 46 93514500

YRKE: Stukkatör, Stukkator, Kipsinvalaja, Veggskreytir, Gipsmaker

Utbildningsform-/er:

Danmark: Erhvervsuddannelse, 3 år 9 mdr.
Finland: Skolförlagd yrkesutbildning
Island: Utbildningen finns ej i Island
Norge: 2 års opplæring i skole og 2 år i bedrift (som lærling)
Sverige: Arbetsmarknadsutbildning (endast kortare kurs), Lernia

Befintliga bekjendtgørelser/läroplaner/kursplaner/utbildningsplaner eller motsvarande för faget, (Namn/Fag/Nr):

Danmark: Bekendtgørelse nr. 95 af 7. februar 1995 om uddannelse til stukkatør
Finland: Examensgrunder för yrkesexamen för keramikgesäll, 30.7.1996 (73/011/96) och specialyrkesexamen för keramikmästare, 22.10.1997 (52/011/97)
Island: -
Norge: Gipsmakerfaget, læreplaner for skole og bedrift
Sverige: Kursplan Lernia

Speciella förkunskaper för tillträde till utbildningen:

Danmark: Grundskole, 9 års skolegang
Finland: Grundskola eller motsvarande. Tillägskrav kan ställas av skolan.
Island: -
Norge: Grunnskole eller tilsvarende opplæring
Sverige: Yrkesbevis inom Byggbranschen eller konstnärlig utbildning

Kompetensnivåer, t ex yrkesexamina, högre yrkesexamen, gesäll-, fag - eller svennebrev, mästar-/mester- brev:

Danmark: Svendebrev som stukkatør
Finland: Inriktning inom yrkesexamen keramikgesäll och specialyrkesexamen keramikmästare
Island: -
Norge: Svennebrev som gipsmaker
Sverige: -

Speciella kommentarer från representanter för fagets nordiska nätverksgrupp:

Danmark og Norge samarbejder, men der er behov for at drøfte fælles nordiske projektperioder og praktikpladser. DK er det eneste land med skoleundervisning i faget. Samarbejde om efteruddannelse ønskelig.

Information om skolor / utbildare / informatörer för aktuellt fag:

Danmark: EUC- Sjælland, Haslev, Danmark Tel. + 45 563114 14
Fax. + 45 56311430
Finland: Yrkesinstitutet Sydväst, Ekenäs, Finland Tel + 358 1926631, Fax. + 358 192663299, e-post: kansliet@eky.fi
Island: Menntamálaráðuneytið, Reykjavík, Island Tel. + 354 5609593
Norge: HBL, Oslo, Norge Tel. + 47 23088760
Sverige: Lernia, Växjö, Sverige Tel. + 46 470775300

YRKE: Stråkinstrumentmakare, Strenginstrumentmager, Jousisoitinrakentaja, Strokljöödfærasmiði, Strykinstrumentmaker

Utbildningsform-/er:

Danmark: Uddannelsen findes ikke i Danmark (laerlingsuddannelse)
Finland: Skolförlagd utbildning
Island: Utbildningen finns ej i Island
Norge: Privat uddanning
Sverige: Eftergymnasial KY-utbildning 3 år

Befintliga bekjendtgörelser/läroplaner/kursplaner/utbildningsplaner eller motsvarande för faget, (Namn/Fag/Nr):

Danmark: -
Finland: Artesan, 27.2.1995 (65/011/95). Instrumentbyggargesäll och Instrumentbyggarmästare, 3.4.1998 (8/011/98)
Island -
Norge: Lokal privat læreplan
Sverige: Kursplan KY-utbildning

Speciella förkunskaper för tillträde till utbildningen:

Danmark: -
Finland: Grundskola eller motsvarande
Island: -
Norge: Musikkunskaper, åldersgräns 18 år
Sverige: Gy- skola samt högskolebehörighet, musikkunskaper

Kompetensnivåer, t ex yrkesexamina, högre yrkesexamen, gesäll-, fag - eller svennebrev, mästar-/mester- brev:

Danmark: -
Finland: Yrkesexamen för instrumentbyggargesäll, Specialyrkesexamen för Instrumentbyggarmästare inom grundexamen artesan
Island: -
Norge: Tyskt fagbrev
Sverige: KY- examen, Gesäll- och Mästarbrev

Speciella kommentarer från representanter för fagets nordiska nätverksgrupp:

En yrkesgrupp som har ett väl etablerat europeiskt och Internationellt nätverk mellan erkända utbildningsinstitutioner och företag. Behov av mer diskussioner om utbildningsvolym och yrkets framtida rekrytering.

Information om Skolor / Utbildare / Informatörer för aktuellt fag:

Danmark: Undervisningsministeriet, København, Danmark Tel. + 45 33925600
Finland: Ikaalisten käsi-ja taideteollisuusoppilaitos(hantverks-och konstindustri- läroanstalten i Ikaalis),Ikaalinen, Finland Tel.+358 3450932, Fax. +358-34509330, e-mail: kanslia@ikata.lpkky.fi
Island: Menntamálaráðuneytið, Reykjavík, Finland Tel. + 354 5609593
Norge: Musikk Instrument Akademiet (privat), Moss, Norge Tel: + 47 69273244
Sverige: Stiftelsen Hantverk & Utbildning, Leksand, Sverige. Tel. + 46 247150 40, Fax. + 46 24715170

YRKE: Teaterskräddare, Teaterskrædder, Teatteripukuompelija, Búningahönnuður, Kostymmaker

Utbildningsform-/er:

Danmark: Erhvervsuddannelse Bekentgørelse 947 den 11 dec.-97 uddannelse till
bekledningshåndværker
Finland: Skolförlagd utbildning
Island: Utbildningen finns ej i Island
Norge: Uddannelsen finnes ikke i Norge (laerlinguddannelse)
Sverige: Eftergymnasial kompletterande utbildning ca: 1 år

Befintliga bekjendtgørelser/läroplaner/kursplaner/utbildningsplaner eller motsvarande för faget, (Namn/Fag/Nr):

Danmark: Yrkesutbildning 3 år och 9 månader
Finland: Sömmarmästare, 13.9.1995 (132/011/95)
Island: -
Norge: -
Sverige: Lokal kursplan

Speciella förkunskaper för tillträde till utbildningen:

Danmark: Grundskola
Finland: Grundskola eller motsvarande
Island: -
Norge: -
Sverige: Gymnasieskola Textil inriktning, alt. Linje 1,2,4 Tillskärarakademin

Kompetensnivåer, t ex yrkesexamina, högre yrkesexamen, gesäll-, fag - eller svennebrev, mästar-/mester- brev:

Danmark: Svennebrev
Finland: Inriktning inom specialyrkesexamen för sömmarmästare
Island: Finns icke
Norge: Finns icke
Sverige: Utbildningsbevis

Speciella kommentarer från representanter för fagets nordiska nätverksgrupp:

Nätverk etablerat mellan de nordiska länderna. Elevutbyte förekommer i mindre skala mellan olika skolor i Norden. Fortsatt utveckling av samarbetet krävs.

Information om Skolor / Utbildare / Informatörer för aktuellt fag:

Danmark: EUC- Syd, Søderborg, Danmark Tel. + 45 74124242
Finland: Jyväskylän aikuiskoulutuskeskus (vuxenutbildningscenter), Jyväskylä, Finland Tel. + 358-144446411, Fax. + 358-144446412. Helsingin palveluajon oppilaitos, Roihuvuoren yksikkö (Läroanstalt inom servicebranschen, Roihuvuorienheten), Helsinki, Finland Tel. + 358 93108417, Fax. + 358-931084710.
Island: Menntamálaráðuneytið, Reykjavík, Island Tel. + 354 5609593
Norge: Norges Kjøle- og Draktsyerforbund, HBL, Oslo, Norge Tel. + 47 23088760
Sverige: Tillskärarakademin Göteborg, Sverige Tel. + 46 31152275

YRKE: Träbildhuggare, Billedskærer, Koristeveistjä, Myndskeri, Treskjærer

Utbildningsform-/er:

Danmark: Uddannelsen findes ikke i DK
Finland: Skolförlagd yrkesutbildning
Island: Faget er et speciale af møbelsnekkerfaget
Norge: 2 års opplæring i skole og 2 år i bedrift (som lærling)
Sverige: Gy- skola - påbyggnadsutbildning, Arbetsmarknadsutbildning

Befintliga bekjendtgørelser/läroplaner/kursplaner/utbildningsplaner eller motsvarande för faget, (Namn/Fag/Nr):

Danmark: -
Finland: Examensgrunder för yrkesexamen för finsnickare och specialyrkesexamen för finsnickare, 22.10.1997 (49/011/97)
Island: Læseplan finnes for moduler i treskjæring
Norge: Treskjærerfaget, læreplan for gk, vk I og opplæring i bedrift
Sverige: Lokala kursplaner

Speciella förkunskaper för tillträde till utbildningen:

Danmark: -
Finland: Grundskola eller motsvarande. Eventuella tilläggskrav kan ställas av skolan
Island: Grunnskole
Norge: Grunnskole eller tilsvarende opplæring
Sverige: Gy- skola eller annan likvärdig träteknisk utbildning

Kompetensnivåer, t ex yrkesexamina, högre yrkesexamen, gesäll-, fag - eller svennebrev, mästar-/mester- brev:

Danmark: -
Finland: Yrkesexamen och specialyrkesexamen för finsnickare
Island: Svennebrev
Norge: Svenne- og mesterbrev
Sverige: Gesäll- och Mästarbrev

Speciella kommentarer från representanter för fagets nordiska nätverksgrupp:

DK ønsker at etablere uddannelsen. Der er god udvikling i faget i Norge og Sverige og stigende interesse og behov i Danmark og Finland. Samarbejde om hele eller dele af uddannelsen, evt. specialmoduler.

Information om skolor / utbildare / informatörer för aktuellt fag:

Danmark: Undervisningsministeriet København, Danmark Tel: + 45 33 92 56 00
Finland: Jurvan käsi- ja taideteollisuusoppilaitos (hantverks- och konstindustriskolan i Jurva), Finland Tel. + 358 6367 0111, fax + 358 63632129, e-post: jkto@jurva.fi
Island: Iðnskólinn í Reykjavík, Reykjavík, Island Tel. + 354 5526240
Norge: Hjerleid videregående skole Dovre, Norge. Tel. + 47 6124 0093
Sverige: Hantverkscentrum i Tibro, Sverige, Tel. + 46 50412550, Fax. + 46 50415242 e-mail: info@hc-tibro.se www.hc-tibro.se
Komvux Heby Kommun, Östervåla, Sverige. Tel. + 46 29271550

YRKE: Tunnbindare, Bødker, Tynnyrintekijá, Beykir, Bøkker

Utbildningsform-/er :

Danmark: Læremester – sven. Uddanning kan foregå ved museum (Hjerl Hede)
Finland: Utbildning finns ej i Finland
Island: Utbildning finns ej i Island
Norge: 2 års opplæring i skole og 2 år i bedrift (som lærling)
Sverige: Företagsutbildning

Befintliga bekjendtgørelser/läroplaner/kursplaner/utbildningsplaner eller motsvarande för faget, (Namn/Fag/Nr):

Danmark: Ingen egentlig uddannelse i DK – men utdanningen kan etableres. 1 elev uddannet 1998
Finland: -
Island: -
Norge: Bøkkerfaget, læreplan for gk, vk I og opplæring i bedrift
Sverige: Provbestämmelser för gesällbrev

Speciella förkunskaper för tillträde till utbildningen:

Danmark: Grundskole - 9 års skolegang
Finland: -
Island: -
Norge: Grunnskole eller tilsvarende opplæring
Sverige: Grundskola / Gy-skola eller motsvarande: gren Trä

Kompetensnivåer, t ex yrkesexamina, høgre yrkesexamen, gesäll-, fag - eller svennebrev, mästar-/mester- brev:

Danmark: Uddannelsen kan afsluttes med svendebrev - bødker
Finland: -
Island: -
Norge: Svennebrev og Mesterbrev (ansøkt)
Sverige: Gesäll- och Mästarbrev

Speciella kommentarer från representanter för fagets nordiska nätverksgrupp:

Felles lærestoff via Internet. Samarbeid om teoriopplæring. I Norge har bøkkerfaget primært vært knyttet til Vinmonopolet A/S, mens bøkkerfaget i Danmark primært har vært rettet mot museumsvirksomhet og i Sverige primært mot privat virksomhet (salg av tønner). Danmark ønsker samarbeid om praktisk og teoretisk opplæring.

Information om Skolor / Utbildare / Informatører for aktuelt fag:

Danmark: Hjerl Hedes Frilandsmuseum, Vindrup, Danmark Tel. + 45 97 44 8060, Fax + 45 97 44 8502
Finland: -
Island: Menntamálaráðuneytið, Reykjavík, Island. Tel. + 354 5 609 593
Norge: A/S Vinmonopolet, Bøkkerverkstedet, Oslo, Norge Tel. + 47 22 97 57 00
Sverige: Thorslundkagge Dyltabruk, Dylta Bruk, Sverige Tel. + 46 19 22 26 60

YRKE: Urmakare, Urmager, Kelloseppä, Úrsmiður, Urmaker

Utbildningsform-/er:

Danmark: Erhvervsuddannelse 4 år
Finland: Skolförlagd yrkesutbildning 3 år
Island: Faget er autoriseret. Praksis kan tages hos en mester, skoldelen må tages i andet land t ex Danmark
Norge: Urmakerfaget, et års oplæring i skole og tre år i bedrift (som lærling)
Sverige: Branschutbildning, Urmakarskolan, Kompletterande skola 3 år

Befintliga bekjendtgørelser/läroplaner/kursplaner/utbildningsplaner eller motsvarande för faget, (Namn/Fag/Nr):

Danmark: Bekendtgørelse nr. 597 af 26. juli 1996 om uddannelse til: urmager
Finland: Läroplansgrunder för ur- och mikromekaniker, 3.4.1998 (5/011/98)
Island: Faget er autoriseret. uddannelsen findes kun som praksis hos en mester.
Norge: Urmakerfaget, læreplan for grunnkurs og oplæring i bedrift
Sverige: Urmakarutbildning: Grundutbildning 2 år, Gesällutbildning 1 år

Speciella förkunskaper för tillträde till utbildningen:

Danmark: Grundskole, 9 års skolegang
Finland: Grunnskole eller motsvarande
Island: Grundskole
Norge: Grunnskole eller tilsvarende opplæring
Sverige: Grundskola. Eventuella tilläggskrav av skolan.

Kompetensnivåer, t ex yrkesexamina, højre yrkesexamen, gesäll-, fag - eller svennebrev, mästar-/mester- brev:

Danmark Svendebrev som urmager
Finland: Grundexamen urmakare
Island: Svendebrev
Norge: Svennebrev og Mesterbrev
Sverige: Gesäll- och Mästarbrev

Speciella kommentarer från representanter för fagets nordiska nätverksgrupp:

Der har gennem de siste ca. 10 år været et øget samarbejde og udveksling af elever og lærere mellem landene. Samarbejdet har udarbejdet rammer for et fælles projekt: Nordisk Urmakeri Forum.

Information om skolor / utbildare / informatörer för aktuelt fag:

Danmark: Teknisk Skole Ringsted, Ringsted, Danmark Tel. + 45 5761 31 53,
Fax: + 45 576704 53
Finland: Kelloseppäkoulu Urmakarskola, Espoo, Finland Tel. + 358 9466796,
Fax. + 358 9466723
Island: Iðnskólinn i Reykjavík, Reykjavík, Island Tel. + 354 55262 40
Norge: Norges Urmakerforbund, HBL, Oslo, Norge Tel. + 47 23088760
Sverige: Urmakarskolan Borensberg, Sverige Tel. + 46 141239338 Liljaskolan,
Vännäs, Sverige Tel. + 46 93514500

YRKE: Vagnmakare, Kartager, Vaunun-ja-pyöräntekijä, Vagnasmiður,
Vogn- og hjulmaker

Utbildningsform-/er:

Danmark: Uddannelsen findes ikke i Danmark
Finland: Utbildningen finns ej i Finland
Island: Utbildningen finns ej i Island
Norge: Uddanning finnes ikke i Norge
Sverige: Utbildningen finns ej i Sverige (kortare kurser: Vagnföreningen)

Befintliga bekjendtgørelser/läroplaner/kursplaner/utbildningsplaner eller motsvarande för faget, (Namn/Fag/Nr):

Danmark: Ingen egentlig uddannelse som vagn-/hjulmakare. Der findes uddannelse som karosserismed ved bekendtgørelse nr. 383 af 13. Maj 1997.
Finland: -
Island: -
Norge: -
Sverige: -

Speciella förkunskaper för tillträde till utbildningen:

Danmark: -
Finland: -
Island: -
Norge: -
Sverige: -

Kompetensnivåer, t ex yrkesexamina, højre yrkesexamen, gesäll-, fag – eller svennebrev, mästar-/mester- brev:

Danmark: 1 lærling uddannet i 1999.
Finland: -
Island: -
Norge: -
Sverige: -

Speciella kommentarer från representanter för fagets nordiska nätverksgrupp:

Der er stort behov for en indsats til bevarelse af fagets teknikker og kunskap. Ingen av de nordiske landene har nå godkjent uddanning i faget. Danmark hade tidligere godkjent uddanning, og derfor er det et sterkt ønsken om at denne opplæringen gjenopprettes i Danmark. Uddanningstilbudet vil da kunne markedsføres i Norden. Det finns förslag till läroplan (där flera olika yrken ingår) som nätverksgruppen skall diskutera.

Information om Skolor / Utbildare / Informatörer för aktuellt fag.

Danmark: Karetmageren i Roskilde, Danmark Tel. + 45 46 36 50 01
Finland: -
Island: Menntamálaráðuneytið, Reykjavík, Island Tel. + 354 5609593
Norge: Falkenberg museum, Mysen, Norge Tel.: + 47 698913 91
Sverige: Vagnmakaren i Björkhamra-Brokind, Sverige Tel. + 46 1341350

YRKE: Vapensmed, Våbensmed, Aseseppä, Byssusmiður, Børsemaker

Utbildningsform-/er:

Danmark: Erhvervsuddannelse - 4 år
Finland: Läroavtalsutbildning, skolförlagd utbildning
Island: Utbildningen finns ej i Island
Norge: 3 års opplæring i skole og 1 år i bedrift (som lærling)
Sverige: Privat utbildning kortare kurs

Befintliga bekjendtgørelser/läroplaner/kursplaner/utbildningsplaner eller motsvarande för faget, (Namn/Fag/Nr):

Danmark: Bekendtgørelse nr 267 af 14. april 1994 og nr. 569 af 4. juli 1995 om uddannelse til finmekaniker
Finland: Grunder för yrkesexamen för vapensmedsgesäll och specialyrkesexamen för vapensmedsmästare, 12/011/98, 3.4.1998.
Island: -
Norge: Børsemakerfaget, læreplan for gk, vk I, vk II og opplæring i bedrift
Sverige: -

Speciella förkunskaper för tillträde till utbildningen:

Danmark: Grundskole - 9 års skolegang
Finland: Grundskola eller motsvarande
Island: -
Norge: Grunnskole eller tilsvarende opplæring
Sverige: -

Kompetensnivåer, t ex yrkesexamina, högre yrkesexamen, gesäll-, fag - eller svennebrev, mästar-/mester- brev:

Danmark: Svennebrev: Finmekaniker, special: Våbenmekaniker
Finland: Yrkesexamen för vapensmedsgesäll. Specialyrkesexamen för vapensmedsmästare.
Island: -
Norge: Svennebrev og Mesterbrev
Sverige: -

Speciella kommentarer från representanter för fagets nordiska nätverksgrupp:

Gauldal videregående skole, Norge må markedsføres i Norden. Når opplæringstillbudet i Finland er ferdig utviklet, må det også markedsføres. Kartlegging av behovet for børsemakere må utføres, bl.a. for å få kartlagt muligheter for praksisplasser og samverkan mellom bransjorg.

Information om Skolor / Utbildare / Informatører for aktuelt fag.

Danmark: Fredriksberg Tekniske skole, Fredriksberg, Danmark Tel. + 45 38180118, Fax. + 45 38333505.
Finland: Ikaalisten käsi- ja taideteollisuusoppilaitos (Ikalis hantverks- och konstindustriskola), Ikaalinen, Finland Tel. + 358 34509327, Fax. + 358 34509330
Island: Menntamálaráðuneytið, Reykjavík, Island Tel. + 354 5609593
Norge: Gauldal videregående skole, Støren, Norge Tel. + 47 72430400, Børsemakernes Landsforening, HBL, Oslo, Norge Tel. + 4723088760
Sverige: Bössmakaren i Klippan, Sverige Tel. + 46 43510977

YRKE: **Zoologisk konservator**, Zoologisk konservator, Hamskeri, Eläintenpreparoiija/täyttäjä, Taksidermist

Utbildningsform-/er:

Danmark: Erhvervsmæssig konservering krever autorisation. Uddannelsen findes ikke som egentlig erhvervsuddannelse, som virksomhedsuddannelse 4 år
Finland: Läroavtalsutbildning
Island: Utbildningen finns ej i Island
Norge: 2 års opplæring i skole og 2 år i bedrift (som lærling)
Sverige: Höskola - zoologisk konservator, Branschkurser

Befintliga bekjendtgørelser/läroplaner/kursplaner/utbildningsplaner eller motsvarande för faget, (Namn/Fag/Nr):

Danmark: Uddannelse gennem Dansk zoologisk konservatorforening eller tilsvarende, eller uddannelse som zoologisk konservator i Århus, København, Dansk Jagt- og skovbrugsmuseum, eller Svendborg Zoologiske Museum.
Finland: Grunderna för yrkesexamen inom naturvetenskaplig konservering, 48/011/97, 22.10.1997
Island: -
Norge: Taksidermistfaget, læreplan for gk, vk I og opplæring i bedrift
Sverige: Kursplan högskoleutbildning, branschspecifika kurser

Speciella förkunskaper för tillträde till utbildningen:

Danmark: Grundskole
Finland: Grundskola eller motsvarande
Island: -
Norge: Grunnskole eller tilsvarende opplæring
Sverige: Gy- skola, grundläggande behörighet till Höskolan (särskilda krav)

Kompetensnivåer, t ex yrkesexamina, högre yrkesexamen, gesäll-, fag - eller svennebrev, mästare-/mester- brev:

Danmark: Faget har sin egen prøve og utsteder uddannelsesbevis
Finland: Yrkesexamen inom naturvetenskaplig konservering
Island: -
Norge: Svennebrev
Sverige: Höskoleexamen inriktning zoologisk konservering

Speciella kommentarer från representanter for fagets nordiska nätverksgrupp:

Norge og Danmark arbejder med en modell for samordning av utdanningen på håndverks/mesternivå. Det er autorisasjonsbestemmelser for preparanter i Norge utgitt av direktoratet for naturforvaltning. Sverige: Samverkan med föreningen Sveriges Zoologiska konservatorer. Danmark: Der er jevnligt kontakt mellem fagudøvere på nordisk plan, men der er behov for særlig focus på særlige fagområder, derfor ønsker større mulighed for samarbejde i uddannelsen.

Information om Skolor / Utbildare / Informatörer för aktuellt fag.

Danmark: Konservatoren i Aalbæk. Tel. + 45 98488145
Finland: -
Island: Menntamálaráðuneytið, Reykjavík, Island Tel. + 354 5609593
Norge: Kvadraturen videregående skole, Kristiansand S, Norge Tel. + 47 380773 00, Fax. + 47 38077301.

Sverige: Föreningen Sveriges Zoologiska Konservatorer Tel. + 46 176263645,
Fax. + 46 176263644

